

Szerkesztőség kiadó-
hivatal és nyomda
Cluj-Kolozsvár, St. Baron
L. Pop (Brassai-utca) 10
Telefon:
Szerk. és kiadóhivatal
977, 228 és 1047
Es. N. Sz. — — — 228
Egy szám ára pályaudva-
ron és vidéken is lej 5
Bukarestben — — 5

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

3181

Dl. Ramasetter Róbert
Disz. ér. 2. II. 8.

Budapest

Az előfizetési ára „Föld”
című folyóirattal együtt
hav-ként 10 lejvel drágább

Csehszlovákiában
Egy hónapra — ck 40—
Egy szám ára — ck 2—

1926 február 5 Péntek

Cluj-Kolozsvár * IX. évfolyam * 29 szám

5686. Söbát 21

Aláírták a községi választásokra szóló megegyezést a román nemzeti párt és a zsidó választási blokk között

A két párt közös kommunikéje. Fischer József dr. és Socol Aurel dr. nyilatkozata. Nyilvánosságra került a Magyar Párt paktumának hiteles szövege. Hír szerint az Uniunea is belép az ellenzéki blokkba

(Cluj-Kolozsvár, február 4. Az Uj Kelet tudósítójától.) A román nemzeti párt és a zsidó választási blokk vezetősége ma a következő közös kommunikéjét bocsátották ki:

A nemzeti párt és zsidó választási blokk között a községi választásokra vonatkozóan a választási megegyezés ma létrejött. A megállapodásokat ma minakét fél megbízottjai aláírták.

A zsidó választási blokkal történt megegyezés az erdélyi zsidóságnak a demokrácia felé való orientálódását és egyben az erdélyi zsidóság azon szilárd elhatározását dokumentálja, hogy a mai kormányzati rendszer elleni küzdelemben az egyesült ellenzék olá-lán kívánja a harcot megvívni.

Döntő fontosságú lépés ez az Erdélyben élő népek kölcsönös megértése felé, mert ez a választási megegyezés alkalmas mindenekelőtt arra, hogy a népesség széles rétegeiben a megértés szellemét ápolja. Ez a megértő szellem és a Nemzeti Párt demokratikus programja biztosíték arra, hogy az alabuljai határozatok a Romániában élő zsidósággal, mint teljesen egyenrangú állampolgárokkal szemben minden fenntartás nélkül alkalmaztassanak. A Nemzeti Párt multja és programja, valamint a kormányzása idejében végzett kormányzati cselekedetei biztosítékul szolgálnak arra, hogy a gazdasági, kulturális, szociális és vallási kérdéseket tiszta demokratikus szellemben kezeli. A demokrácia követelménye, hogy e részben a zsidóságot is ért sérelmek reparáltassanak és hogy a zsidó polgárokat zsidó mivoltukból kifolyólag ért sérelmek orvosoltassanak.

Zsidó választási blokk meg van győződve arról, hogy a nemzeti párt törvényesség, jogbiztonság és faji türelmesség híve lévén, a nemzeti párt elítél a zsidósággal szembeni minden erőszakosságot és hogy minden antiszemita atrocitás ellen a zsidóságot a rendelkezésére álló eszközökkel meg fogja védelmezni.

A zsidó választási blokk bizonyoságot szerzett arról, hogy a nemzeti párt alabuljai alapelvek folyományaként kitar az álláspontja mellett, hogy bármelyik kisebbség kulturális szükségletéhez mérten szabadon állíthat fel nyilvánossági joggal felruházott iskolákat és így természetes, hogy elítéli a kormányzat azon rendelkezését, amellyel a zsidók által fenntartott lyceumok nyilvánossági jogát elvonják.

A nemzeti párt és a zsidó blokk megegyezése vonatkozik ugy Kolozsvárra, mint Erdély, Bánát, Körösvidéke és Máramaros egész területére. A megegyezés folytán közös listákat állítanak fel, a választást közösen szervezik meg és közös választási bizottság útján együttesen vezetik le. A városi és községi tanácsokban a zsidóság számarányának megfelelő képviseletet nyer.

A választási megegyezés alapján mindkét párt megfelelően intézkedett a vidéki tagozatoknál, hogy a jelölések a megegyezés értelmében eszközöltessenek.

Miért megyünk a nemzeti párttal?

Irta Marton Ernő

A zsidó választási blokk rálépett a kemény, sorsdöntő elhatározások útjára. A választási blokk, amely a zsidóságnak minden pártárnyalátát igyekezett magában egyesíteni, működése első pillanatától kezdve tisztában volt vele, hogy az ő feladata lényegesen komplikáltabb, mint más politikai pártok célkitűzései. A központi választási blokk minden egyes tagja mélyen a lelkeben érezte, hogy akár jobbra, akár balra esik a döntés, a zsidóságnak a mostani választásokon tanusítandó magatartása mély és maradandó kihatással lesz az egész erdélyi zsidó nép helyzetére. S mert mindenki érezte, hogy nem csupán egy politikai sakkhuzásról van szó s mert mindenkire sokszorosán ránehezedett a felelősség komoly tudata, ezért volt oly nehéz rálépni a döntő elhatározások útjára.

De végre megtörtént. A zsidó választási blokk megegyezést létesített a román nemzeti párttal s ezzel politikai sorsát a küszöbön álló községi választásokon összekötötte az egyesült ellenzéki sorsával. Bizonyára nem egy helyen fog felvetődni a kérdés, hogy miért az ellenzékkel és miért nem a kormányon levő liberális párttal kötött paktumot a zsidóság. Annál kézenfekvőbb ez a kérdés, mert az ország másik nagy kisebbsége, a magyarság már lepakolt a kormányval és állítólag a szászok is választási megegyezésre lépnek a liberálisokkal. Miért éppen a zsidóság, amelynek gazdasági és társadalmi helyzete leginkább áll a mindenkori kormányok befolyása alatt s amelynek a leginkább kell tartania egy rosszindulatú kormány

esetleges bosszuhadjáratától, miért éppen a zsidóság szövetkezett az ellenzéki pártokkal.

Azok, akikre a döntés súlyos missziója nehezedett, sokszor, nagyon sokszor vetették fel és fontolták át ezt a kérdést. Hiszen tudvalévő, hogy a zsidó választási blokk kezdettől fogva arra törekedett, hogy a zsidóságot lehetőleg kiemelje a választási küzdelem malomkövei közül és széleskörű propagandát fejtett ki abban az irányban, hogy a községi választásokon lehetőleg az összes pártok közös listában egyezzenek meg, annál is inkább, mert ezeken a választásokon a hangsúly nem annyira a politikai momentumon, mint a municipális érdekeken nyugszik s ezért mi sem állott volna utjában annak, hogy e választások sorsát ne a politikai szenvedélyek, hanem a józan és megfontolt helyi érdekek döntsék el. Sajnos, a küzdő román pártok kiélezett viszonya és a többi kisebbségek egyéni és nem mindig önzetlen utkérése már eleve megnehezítette a zsidóságnak azt a törekvését, hogy a politikamentes egységes listák eszméjét sikerrel propagálhassa, vagy pláne megvalósíthassa.

Ugyanígy hajótörést szenvedtek azok a kísérletek is, amelyek egy kisebbségi blokk megteremtését célozták. Alkalmat fogunk majd találni, hogy a választási szenvedélyek lecsillapulta után őszinte tárgyilagossággal rámutassunk azokra az okokra, amelyek megakadályozták, hogy az összes erdélyi kisebbségek közös érdekeik védelmére egységesen szálljanak sikkra. Most csak annak leszövegzésére so-

ritkozunk, hogy nem a zsidóságon mult a terv megvalósulása.

Ami megfélembbezheterlen helyzet előtt állott tehát a zsidó választási blokk, hogy akarva, nemakarva részt kell vennie a választási küzdelemben, mégpedig oly módon, hogy ezáltal sem a zsidó érdekek, de a zsidó becsület se szenvedjen csorbát. Szövetséges társak után kellett nézni, minthogy a zsidóság számaránya sehol sem éri el azt a mértéket, amely a győzelmet biztosíthatná. Kisebbségi helyzetünkben automatikusan következik, hogy ezt a szövetségest elsősorban a kormányon levő pártban keressük. A zsidó választási blokk vezetőségének azonban csakhamar meg kellett győződnie arról, hogy a liberális párt részéről nincsen meg a komoly és őszinte hajlandóság a megegyezésre. Ugyanakkor, amikor a kormány a Magyar Párttal hónapokon keresztül folytatott tárgyalásokat s a magyarság részére nagyjelentőségű koncessziókat helyezett kilátásba, a zsidósággal szemben a régi „divide et impera” módszerét akarta alkalmazni, amikor egyéni és pártkoncessziók segítségével a zsidóság egységét akarta megbontani. Kétségtelenné vált, hogy a kormány nem fegyvertársul, hanem csak eszközt akarja felhasználni a zsidóságot és jogok és igazi koncessziók helyett csak konccokat akar adni egyeseknek.

A kézenfekvő tárgyi okokon kívül ép oly nyomós erkölcsi momentumok is meggátolták a zsidó választási blokkot, hogy a kellelténél nagyobb erővel törekedjék a liberálisokkal való megegyezésre. Hiszen a liberális kormány uralma alatt kapott ismét újult erővel lábra Romániában az antiszemitizmus, a liberális kormány önző és kizsákmányoló gazdasági politikája tett sok ezer zsidó családot kenyérlenné, a liberális kormány honosította meg az iskolai inkuizíciót, a liberális kormány súlyosította le a zsidókat másodrendű állampolgárokká s az összes zsidóellenes kilengések és atrocitások e kormány jóindulatu passzivitása mellett mentek végbe. De ezen túlmenően, mi szentül meg vagyunk győződve, hogy a liberális uralom nemcsak a zsidóságra, de az egész országra nézve is ártalmas, mert a demokratikus haladás helyett a reakció sötét uralmát akarja állandósítani. Nekünk, kisebbségeknek pedig a lét, vagy nem lét kérdését jelenti az, hogy az ország a lehető legrövidebb idő alatt a tiszta és becsületes demokrácia útjára térjen. Ezért ugyanis mint zsidóknak, úgyis mint demokratáknak és az emberi haladásért küzdőknek erkölcsi lehetetlenség volt a liberálisokkal való megegyezést forszírozni.

Gyakorlati céljainknak, politikai és erkölcsi felfogásunknak is az volt tehát a megfelelőbb, ha valamelyik nagy demokratikus párttal keressük a megegyezés útját. Erre kitűnő alkalom kínálkozott a román nemzeti párt őszinte és nyíltisaku ajánlatában. A zsidó választási blokk elsősorban a tényleges erőviszonyokat vette figyelembe. Ezek pedig odakonkudáltak, hogy az erdélyi románság óriási többségben a nemzeti pártéhoz tartozik. Már pedig nekünk, erdélyi zsidóknak, elsősorban az erdélyi románsággal kell keresnünk a megértés és békes együttműködés lehetőségeit. De még ennél is fontosabb momentumként esett latba, hogy a román nemzeti párt programjában szerepelnek első helyen a gyulafehérvári határo-

zatok, amelyeket az összes romániai kisebbségek „Magna Chartájának” kell tekinteniük. Egy jövőbeli kisebbségnek nem szabad eladnia magát pillanati előnyökért, hanem minden erejével arra kell törekednie, hogy az országban olyan demokratikus atmoszféra teremtsék, amely véglegesen és intézményesen biztosítani fogja kisebbségi jogokat.

Több napon keresztül folytatók tárgyalások a zsidó választási blokk és a román nemzeti párt között és e tárgyalások során a zsidóság képviselői meggyőződést szereztek róla, hogy a nemzeti pártban meg van a legkomolyabb hajlandóság arra, hogy egyrészt a most lezajló választásokon hozzásegítsék a zsidóságot az öt megillető méltányos képviselőhöz, másrészt pedig, hogy a legerélyesebb küzdelmet folytassák úgy az antiszemita kilengések, mint a zsidóságot ért egyéb sérelmek ellen. A zsidó választási blokk vezetősége a nemzeti pártban,

Socol Aurel nyilatkozik a zsidósággal kötött paktumról

A nemzeti párt kolozsvári helyiségeiben napok óta igen élénk az élet. A nagy sürgősforgás valahogyan imponálóan nyugodt, a választási propaganda matematikai pontosággal készül, a nemzeti párt az erejében biztos el lenfél nyugodt és méltóságteljes modorában veszi fel a harcot. A pártvezérek bizakodó hangon adják ki a szükséges instrukciókat a helyi és vidéki kampány lefolytatására, az előkészületeket az őszinte akaratu emberek csöndes deitja jellemzi.

Socol Aurel dr. az írógépek tömkelege között fogadja az Uj Kelet munkatársát. Minden szoba zúfolt politikusokkal és irathalmazokkal, a telefon folyton barreg. Az interjú egy csak félig meddig nyugalmas sarokban adja Socol doktor, aki az Uj Keletnél történt második rombolás alkalmából a „Patria” és az Uj Kelet hasábjain bélyegezte meg úgy a maga, mint a nemzeti párt nevében az antiszemita mozgalmat.

— A nemzeti párt — kezdte szavait Socol dr. — a legjobb auspiciumokkal készül fel a választásokra, mert bizonyosra veszi, hogy az ország minden demokratikus tényezője vele fog haladni a küzdelemben. A nemzeti párt egy pillanatra sem tántorodott el a gyulafehérvári pontoktól, amelyeknek a szellemében kötötte meg a zsidó választási blokkal a paktumot.

— Bármilyen demokratikus alakulat is kerül kormányra, természetes kötelessége letörni az antiszemita atrocitásokat és kilengéseket. A

illetőleg az egyesült ellenzéki frontban találta meg azt a természetes szövetséges társat, amely céljainak megvalósításához segítheti. Ezért kötötte meg a mai napon ünnepélyes megegyezését a román nemzeti párttal.

Most pedig a zsidó választók tömegein a sor, hogy bizonyosságot tegyenek a zsidóság politikai érettségéről és arról, hogy valóban küzdeni akarunk jogainkért, igazságainkért és a demokráciáért. Ezt a bizonyosságot pedig csak akkor fogjuk szolgáltatni, ha egységesen és öntudatosan fogunk az urnák elé vonulni, ha minden zsidó választó tudni fogja, hogy az ő szavazatán fordul meg az egész zsidóság s talán az egész ország demokráciájának sorsa. Mert az erőviszonyok olyarok, hogy ha csak ugyan megbonthatatlan egységgel veszünk részt a választási küzdelemben, akkor a győzelem nem maradhat el.

román nép egyáltalában nem ismeri a faji gyűlöletet és az intoleranciát. Az antiszemita igazságok nem a román népletekből fakadnak.

— Mi a véleménye a nemzeti pártnak — kérdezte munkatársunk, arról a paktumról, amit a Magyar Párt kötött a kormánnyal?

— Őszintén szólva meglepett bennünket az, hogy a magyar tömegek ilyen nyugodt beletörődéssel vették tudomásul azt a paktumot, amelyet a Magyar Párt vezetősége a kormánnyal kötött. Engem személyesen maga a paktum egyáltalában nem lepott meg, mert már hetekkel ezelőtt tudtam, hogy a

Fischer József dr. a megegyezésről

Dr. Fischer József, a Zsidó Választási Blokk elnöki tanácsának tagja, a Zs. N. Sz. elnöke a nemzeti párttal kötött választási megegyezés jelentőségét a következőképp jellemezte:

— Az országos Nemzeti Párt és a Zsidó Választási Blokk választási megegyezése befejezett tény. Alapos megfontolás előzte meg ezt az elhatározást és a zsidóság morális és egyéb érdekeinek lelkiismeretes mérlegelése arra a meggyőződésre vezetett bennünket, hogy a zsidóságnak a demokrácia jegyében egyesült ellenzéki front oldalán van a helye és az egyesült román ellenzékkel egyetértve kell megvívja a reakciós rezsim elleni harcot. Az a mérhetetlen sok szenvedés, amely a zsidóságnak az utóbbi években éppen a liberális kormányzat alatt kijutott, csak egyetlen módon nyerhet orvoslást: nem partikuláris engedmények, nem is egyeseknek juttatott kedvezmények és még kevésbé

paktum, ha nem is volt lefektetve írásba és formalitásokba, mégis kész volt már, illetőleg be volt ígérve a kormánynak a Magyar Párt részéről Bratianu Jonel, amikor a választás időpontját kitűzte, már tudta, hogy a Magyar Párt támogatni fogja a liberálisokat. Különben nem is írta volna ki a választásokat.

— A községi választásokat — folytatta Socol dr. — Bratianu Jonel arra használja fel, hogy a Magyar Párt segítségével az erdélyi román nép demokratikus törekvéseit letörje, illetőleg azt a látszatot keltsse, hogy a városokban a nemzeti párt demokratikus törekvései nem bírnak gyökérrel.

— Meglepőnek találom azt a formulát, amelyet a Magyar Párt kitalált, tudniillik, hogy nem a kormánnyal, hanem az államhatalommal kötött paktumot:

Az államhatalommal a polgárság egyetlen rétege, vagy csoportja sem köthet semmiféle egyezményt, mert ilyen egyezményt pusztán csak nemzetközi tényezők köthetnek. Különben is nem szabad az elfelejteni, hogy a kormány pártkormány és azok, akik vele paktumot kötnek, az állítólagos engedmények fejében egy reakciós pártkormányt támogatnak a román nemzet demokratikus törekvéseivel szemben.

— Ami magát a választásokat illeti — fejezte be szavait Socol dr. — a nemzeti párt azon igyekszik, hogy minden választási visszaélést, vagy választási atrocitást lehetetlenné tegyen. Ha valamelyik zsidó polgár ellen irányulna terror, azért, mert az ellenzéki listára szavaz, vagy annak érdekében agitál, úgy ezt a terrort meg fogjuk akadályozni, ha pedig mégis érne valakit sérelem, úgy azt kiméletlenül meg fogjuk torolni.

az ilyenkor annyira szokásos, de soha be nem tartott hangos kortes-ígéreték útján, hanem egyedül és kizárólag a demokratikus kormányzati és igazgatási rendszer inaugurálása által. Életérdeke a zsidóságnak, hogy kitarason a demokrácia harcosai mellett, mert a demokrácia légkörében egymásután gyógyulnak meg majd a zsidóság nyit sebei, amelyek a reakció rendszerének megerősítése esetén csak tovább üszkösödnek és életlehetőségeinket veszélyeztetnék.

— A zsidóság mérlegelte az összes körülményeket és felelőssége teljes tudatában határozott, amidőn úgy döntött, hogy az erdélyi zsidóság a községi választásokban a román demokrácia frontján vegyen részt.

— Meggyőződésem, hogy ez a választási megegyezés történelmi jelentőséggel bír az erdélyi zsidóság életében. Ugyazólván első j. le ez az ittélő

A fürthi messiás

— Regény —

Írta Jacob Wassermann

19

Hummel egy üres hordócskára ültette, kezébe fogta a kezét és beszélni kezdett. Ez az ő művészete volt: beszélni. Ilyenkor elfelejtett mindent, magát, másokat, ezer okot és dolgot tudott, amire más ember nem is gondolt volna, vagy nem is tudott volna gondolni, egyik gondolatról a másikra cikázott, és onnan még tovább, sohasem szakította meg a szavak szabad áradását, ahol éppen lehetett, egy-egy tudományos idézetet spékelt a saját véleménye helyett a beszédébe, vagy alkalmas pillanatban valami érdekesítően kitalált, jelentőségeltjes históriát illesztett közbe, — egyszóval olyan tökéletesen mestere volt a szónak, hogy képes volt bármilyen nagy szerencsétlenséget rövid idő alatt egészen jelentéktelen ügynek bemutatni és a maga egészében ragyogó példa volt az öreg Cicerónak, a szónoki készségről tett kijelentéséhez. Amellett a hangja halk volt és igéző, szivreható és szinte nevelőhatású. Gesztusai kerekék és tetszetősek voltak, kimérték és jóakarók, különösen amikor a hüvelykujját és a mutatóujját hegyükkel egymásra szoritotta és a karját úgy lóbálta föl és alá, mint valami ingát. Olyannak tudott látszani, mint akiben semmi más érzélem nincs, csak szeretet és önzetlenség, amit mondott, annak bölcsességgel teli csengése volt, ugyazólván tetőtől talpig fel volt öltöztetve és képes volt úgy megvigasztalni az er... hogy minden fájdalmát elfelejtette és olyan telire beszélve érezte magát, mintha a nagymogul asztalán a legválogatottabb ételekkel lakott volna jól.

Rövid idő múltán és amikor odafönt a

többi diák türelmetlen lábdobogása hallhatóvá lett, Rachel fölemelkedett és újra elment. Oda-kinn homályosan visszaemlékezett rá, hogy Thomas Peter azt mondta neki, hogy figyelmeztesse a zsidókat, mert valami készülődés van. De ez hidegen hagyta. Olyannak érezte magát, mint egy halott szerszám, idegen kézben. A szeretőjére gondolt, akitől éppen az előbb olyan különös módon, örökre elbucszott és a mellében összeborszongott valami és a szíve olyan nehezen feküdt a testében, mint az ólom. Az a ház, amelyben a néki legdrágább lakott, immár nem tudta többé álmait megszépiteni. Hiszen már a kapuja fölött is egy durva Landsknecht mondás volt frissen odafestve:

Aki úgy jár, ahogy én, annak útja görbe
Ej, beléfojtottam én az boros vödörbe
Apám minden birtokát, rongysüvegjét, de bizony,
Nemsokára még a buboskemencét is beiszom.

Az éjszaka hideg volt. Fönt az égen, a sárgafényű, elmosódó körvonalu felhőkben volt valami személyi hatású lényzerűség. Némely keresztény ház kapuja előtt emberek ácsorogtak komor gyertyák fényében és a zsidónegyedben történő dolgokról tanácskoztak. Gondok bántották őket, mert bármennyire is gyűlölték ezt a népet, de az események mégis sértették urvultuk érzetét és úgy gondolták, nem engedhetik meg, hogy a szolgáló olyan könnyűszerrel szabaddá tegye magát és tovább álljon. Csak azok, akik uszorakamattal tartoztak, dörzsölték titkon a kezüket és szerencsét kívántak maguknak, hogy ilyen minden fáradság nélkül jutottak vagyonhoz.

Rachel nem mert hazamenni. Nem tudta, hogy mi tartja vissza, de a lelke ajult a felelőtől. Céltalanul ment tovább és gondolat

nélkül. Teljesen a bensőjének sötét valójába roskadt és pillantásaiban, amelyekkel a házak világító ablakait nézte, valami háborodottság ült. Mint már máskor is, gyakran, a jámbor Eliezer Rappaport házába ment — rokona volt neki. Az egész család ott ült a nagy asztal körül. A falak csupaszok voltak, a szekrények elkerültek, edény, ág, fehérnemű, ruha, mind a kocsira volt rakva. Szinte ijeszítő látvány volt, ahogyan az emberek ott gunyasztották a homályos, füstölő mécsvilág körül, sápadt, várakozással teli orcákkal, vagy lágy orcákkal, amelyek már csak valami távoli, valami szálláló vágyakozás, valami félnék vágyakozás fénylett, és ahogyan hallgatták az Eliezer felolvasását. Odakünn fujt a szél és mindenünnen csörrenés, csörömpölés hallatszott és gyakran, ijedten bődültek a barmok, vagy nyertettek a lovak.

Rachel a szoba egyik sarkába ült, ott, ahol egy gerenda nyult ki a falból. Senki se törődött vele. Eliezer, egy könyvből olvasott fel, a „Szimchat Hauefer“-ből, a „Lélek öröméből“, amelyet Frankfurtban és Sulzbachban, nyomattak ki, német nyelven. Remegő hangon olvasta az öreg férfi azokat a parabolákat, amelyek a hit erejéről szóltak. „Vagynak néha embernek három jóbarátai: egyjók szerelmes jópajtása, a másik nemkülönbem embere néki és a harmadik, azt semmire sem becsülte. No, küld a király fullajtárt az emberhez, hogy iziben jöjjön ő, a király fölsege elé. Az ember igen megijed, gondolja, mi lehet az, hogy a király érettem küld és nagyon fél és megyen szerelmes jópajtásához, hogy véle menne a király fölsege elé, de az mondja: elkísérlek egészen a palotáig, de tovább nem menek.

Folytatása következik.

1926 február 5

teve írásba és for-
ár, illetőleg b: vol-
nyar Párt részéről
ztás időpontját ki-
ar Part támogatni
nem is irta volna

— folytatta Socol
szólja fel, hogy a
lyi román répd.
illetőleg azt a lát-
a nemzeti párt
nak gyökérrel.
formulát, amelyet a
hogy nem a kor-
talmommal kötött

egyetlen rétege,
mifele egyezményt,
csak nemzetközi
s nem szabad azt
kormány és azok
állítólagos enged-
rtkormányt támo-
ikus törekvésével

t illeti — fejezte
árt azon igyekezni,
vagy választási
valamelyik zsidó
t, mert az ellen-
rdékében agítá,
adályozni, ha pe-
gy azt kimélet-

ha be nem tar-
hanem egyedül
nyzati és igaz-
Életérdekete a
okrácia harcossai
ben egymásután
pyit sebi, ame-
rsítése esetén
ellátásainkat

sszes körülmé-
ban határozott,
lyi zsidóság a
okrácia frontján

választási meg-
az erdélyi zsi-
ez az ittélő

sötét valójába
kkel a házak
háborodottság
an, a jámbor
an — rokona
a nagy asz-
a szekrények
ruha, mind
látvány volt,

ottak a ho-
ápadt, vára-
rcákkal, ame-
ami szállaló
zás fénylett,
felolvasását.
en csörrenés,
ijedten bő-
a lovak.

lt, ott, ahol
ki se törő
vasott fel, a
öröméből",
ban, nyo-
hangon ol-
lákat, ame-
nyak néha
szerelemes
berek néki
csülte. No,
hogy izi-
Az ember
s hogy a
s megyen
enne a ki-
kozik véle
ogy menne
elkísérlek
enek.

répek lelki közeledésének. Mert ez a megegyezés nem egyeseknek, vagy osztályoknak beígért kétes értékű, eleve az ígéretek be nem tartására kalkulált koncessziók alapján, — hanem ideológiai alappon és azért jött létre, mert történelmi szükségesség utalja rá az ittélő demokratikus elemeket, hogy összefogjanak egy jobb, tisztességesebb és tehetősebb érá megvalósítása végett.

— A zsidó választási blokk vezetősége meg van győződve arról, hogy az a fegyverbarátság, amely a román nemzeti párttal a községi választások alkalmából létrejött, román részről is a zsidóság becsületesebb, hazafias, az ország konszolidálását célzó törekvéseinek elismerését és egyben azt az elhatározást jelenti, hogy a román demokrácia nem fogja tovább tűrni a zsidóság ellen nap-nap után elkövetett sorozatos büntetőakciókat, minden rendelkezésre álló eszközzel ellensúlyozni fogja a károkat: megmérgező antiszemita agitáció tulajdonosait és védőszárnyai alá veszi minden atrocitást.

A kormány és a Magyar Párt paktumának hiteles szövege

A bukaresti „Lupta“ mai számában a leg-hitelesebb forrásra való hivatkozással közli a Magyar Párt és a liberális kormány között létrejött egyezmény alapján az erdélyi magyaroknak tett koncesszió hiteles szövegét. Tizenhárom pontban foglalták össze az engedményeket és néhány kérdésben, így az iskola, a település stb. kérdésekben a tárgyalások még folytak. A 12 pontba foglalt egyezmény szövege a következő:

1. Szabad nyelvhasználat az első és második fokú közigazgatási hatóságoknál és bíróságoknál. Olyan városokban, ahol a magyarok a lakosság legalább a felét képezik, ez a rendelkezés azonnal érvénybe lép. Ahol legalább 20 százaléknyi tömegben él a magyarság, ott a legelőrebb időn belül érvénybe lép. A magyar nyelv definíciója: magyar az, aki anyanyelvét vallja magának, tehát zsidó is lehet magyar. A név mellékes, az anyanyelv dönt. A gyermekek anyanyelve felett a szülők döntenek.

2. Az egyházak autonómiájának kétségtelen elismerése. Ugy az egyházakat, mint az iskolákat államsegélyben fogják részesíteni.

3. A vallási törvénytervezetet az egyházak képviselőinek bevonásával módosítani fogják.

4. A kormány biztosítja a magyar színészet és a magyar szövetkezetek önállóságát.

5. Az összes elvett gazdasági épületeket és nemeteket visszaadják az egyházaknak.

6. Az aradi és marosvásárhelyi kulturpalestákat, valamint a brassói Magyar Házat visszaadják a magyarságnak. A kolozsvári konzervatóriumnak visszaadják a főiskolai jellegű és így diplomák kiadására jogosult.

7. Az összes kormányrendeletek ezentúl magyar nyelven is meg fognak jelenni.

8. A közjegyzői okiratokat magyarul is lehet adni.

9. A 30 holdnál kisebb birtokot nem lehet elcsatolni és ha mégis elcsatolják, a tulajdonosnak a föld árát a napi árban megtérítik.

10. Magyarul tudó birákat fognak alkalmazni.

11. Telekkönyvi és perenkívüli ügyekben a magyar nyelv szabadon használható.

12. A cégtáblák és utcai elnevezések ezután magyarul is kifüggeszthetnek. Ezt egyébként a városi tanácsok saját hatáskörükben intézhetik el.

13. Iskolaügyekben a kormány igéri, hogy az Anghelcsu-féle iskolatörvényt tompítani fogja a törvény végrehajtási utasításában. A végrehajtási utasítást a miniszter elnöke alatt egy bizottság fogja megalkotni, amelyben helyet kapnak a magyar egyházak képviselői is.

14. Elismerik a Királyhágó-melléki református püspökség felállítását.

Ezekhez a pontokhoz a „Lupta“ nem fűz semmilyen megjegyzést, csak közli, hogy az erdélyi terv szerint a paktumot Tatarescu, Lepadatu, Mosoiu és Tancred Constantinescu minisztereknek kellett volna aláírniuk, de a Magyar Párt ragaszkodik hozzá, hogy elsőnek maga Bratianu Jonel miniszterelnök írja alá. Amíg ez meg nem történik, a Magyar Párt elnöke sem ratifikálja a megegyezést.

Ugyancsak a „Lupta“ írja, hogy a Magyar Párttal való megegyezést a kormány közölte az összes prefektusokkal. Az a levél, amely ezt közölte velük, hiteles fordításban a következőképpen hangzik:

„Prefektus Ur! Közöljük Önnek, hogy meg-

tással szemben a dolgozni és teremteni akaró zsidó népet. Minden garanciánk megvan arra, hogy a román nemzeti párt az albajuliai határozatokat az ittélő zsidósággal, mint teljesen egyenrangú állampolgárokkal szemben minden fentartás nélkül alkalmazni fogja és egy pillanatig sem lehet kételkednünk abban sem, hogy első adott alkalommal kirívó gazdasági, szociális, kulturális és vallási sérelmeink a megértés és a demokrácia jegyében reparálva lesznek.

— Az erdélyi zsidóság egy pillanatig sem fogja szem elől téveszteni azt, hogy ennek a választási megegyezésnek az fog adni jelentőséget, ha azt fejelem, becsületesebben be is tartjuk. Nyugodtan merem állítani, hogy az erdélyi zsidóság nagy tömegei egy emberként fognak a Zsidó Választási Blokk vezetőségének felhívása folytán a demokratikus ellenzéki front mögé állani és nem fog akadni számottevő zsidó ember, aki egyéni érdekekért, vagy pillanatnyi sikereikért feláldozza a közös nagy célt.

állapodtunk a Magyar Párttal és így elhatároztuk, hogy egész Erdélyben és Bánátban a községi választásoknál a Magyar Párttal együtt haladunk. Az együttműködés alapelveit a következőkben közöljük Önnek:

A törvényhatósági városokban és az összes városi községekben, még ha magyar többségük is a választók, a választott, valamint a hivatalbéli tanácsosok összlétszámának a többsége, tehát legalább eggyel több, mint a fele román lesz. Mindenesetre tehát a románoknak szava zattöbbséggel kell birniok. Kivételek csupán Nagyenyed, Szatmár, Kézdivásárhely, Torda, Udvarhely, Gyergyószentmiklós, Csikszerecsa és Sepsiszentgyörgy, ahol a tanácsosok többsége magyar lesz.

Az összes törvényhatósági és megyeszékhely- városokban a polgármesterek románok lesznek, kivéve Nagyenyed, Szatmár, Gyergyószentmiklós és Kézdivásárhely városokat, ahol a polgármesterek magyarok lehetnek. Természetesen az összes részletkérdések Önt, illetve a liberális párt helyi tagozatának az elnökét illetik és kötelesek a részletkérdések megoldását a Magyar Párt ottani tagozati elnökével egyetértésben elintézni.

Azokban a városokban, ahol a választók többsége nem magyar, a magyar tanácsosok számát az ottani magyarpárti elnök bevonásával Ön, illetve a liberális tagozat elnöke fogja megállapítani.

Lepadatu miniszter cáfolja a Magyar Pártnak tett engedményeket

A „Lupta“ mai számában a Magyar Párt és a liberális kormány között létrejött paktum koncesszióiról megjelent cikkről több politikai vezető nyilatkozott.

Lepadatu kultuszminiszter: a „Lupta“ közleménye nem igaz. Ilyen koncessziókat a kormány nem tett.

Sándor József: Január 20-ika óta távol vagyok Kolozsvárról és így nem ismerhetem mi történt a pártban. Ma este hazamegyek, hogy részletes tájékozódást szerezzek. Ami az engedményeket illeti: Anghelcsu is ígért, nos és mit tartott be? A papir türelmes.

Goldis László: Nem hiszem, hogy a liberálisok ilyen engedményeket tehessenek a magyarságnak. Kételkedem abban, hogy a koncessziók ezek volnának. A liberálisoktól egyébként minden kitélik és az ellenzék elleni operációknál nem lehetetlen, hogy ilyen engedményeket is tesznek.

A nemzeti párt egyik elnöke a következőket mondotta: Elhiszem, hogy a koncessziók tényleg megfelelnek a valóságnak. A liberálisok ezzel a nemzeti párt ellen akarnak operálni Erdélyben. Remélik, hogy sikerülni fog nekik ez, én viszont hiszem, hogy nem fog sikerülni. Ismerem az erdélyi magyarságot.

Hans Otto Roth, aki ma kiballgatáson volt a királynál, nem akart nyilatkozni.

Az első választási hirdetmény

Kolozsváron ma reggel jelent meg az első hivatalos hirdetmény a községi választások technikái részével kapcsolatban. A hirdetmény, amelyet Leonida N. Petrescu törvényszéki elnök, mint Kolozs megye központi választási bizottságának elnöke bocsátott ki, közli Kolozsvár kerületi beosztását és a választójogi törvénynek vonatkozó rendelkezéseit. A központi szavazóhelyiség a városházán lesz, ahol az első közigazgatási kapitányság körzetében lakó választók szavaznak. Ugyanitt gyűjtik egybe a

megállapítani. Mindenesetre a magyarok részvételére meg kell, hogy feleljen a magyarok ottani számarányának.

Azokon a helyeken, ahol a románok vannak többségben, az állandó választmányban a románok többségben lesznek, ahol viszont a magyarok vannak többségben, ott a választmányban is magyarok kell hogy többségben legyenek. A falusi községekben az aránylagos képviselő elvének kell kidomborodnia a tanácsokban, hangsúlyozva, hogy a magyar többségi községekben a magyar tanácsosok száma többségben lehet. A falusi bírák, ugynevezett primárokról, lehetnek románok, vagy magyarok, ahogyan Ön, illetve tagozatunk elnöke a Magyar Párt vezetőivel erre vonatkozólag megállapodik.

Kérjük, hason oda, hogy a listákat február 5-ig feltétlenül terjesszék be.

Ugron István nyilatkozata

A paktummal kapcsolatban Ugron István, a Magyar Párt elnöke, hosszabb nyilatkozatban vázolta azokat az alapelveket, amelyekkel a párt érvényesíteni akar a jelöléseknél. A nyilatkozat többek között a következőket tartalmazza:

— A rendelkezésünkre álló helyeket a különböző városi és községi tanácsokban a politikai szempontok teljes kizárásával fogjuk betölteni. A városi tanácsokban legelső sorban építészeket, kulturális munkásokat, elektrotechnikusokat és olyan szakembereket akarunk látni, akik az államháztartás pénzügyi kérdéseiben jártasok. Azután jogászokra van szükségünk és olyan közigazgatási szakemberekre, kik lehetőleg már eddig is résztvettek városaink igazgatásában. Nem maradhat ki egyetlen városi tanácsból sem a kis- és nagykereskedelmek, valamint a kis- és nagyiparnak megfelelő méltányos képviselője sem. Eppen úgy helyet kell kapniok a mezőgazdasági érdekkörök képviselőinek, valamint a háztulajdonosok szervezeteinek is. Az iskolai és egyházi szakemberek jelenlétét a városi tanácsok követendő kulturpolitikája a legelőrebb követeli. Természetesen készségesen adunk helyet a különböző munkáérdekképviselők képviselőinek is, melyek a politikamentes szociális építómunkában velünk együtt kívánnak résztvenni.

Ugron István meleg hangon emlékezett meg az Avereșu pártjáról, amellyel a csucsi paktum természetesen, megszünt a liberálisokkal való megegyezés után.

Az Unionea is csatlakozik az ellenzéki blokkhoz

Bukarestből a késő esti órákban érkezett hírek szerint az Unionea Evreilor Romani központi vezetősége hosszas tárgyalások után elhatározta, hogy csatlakozik az egyesült ellenzéki pártokhoz és azokkal együtt vesz részt a községi választásokban. A hírt, amely nemcsak zsidó, de más politikai körökben is méltó feltűnést keltett, hivatalosan nem erősítették meg.

A választási igazolványokat, a hirdetmény szerinti, a polgármesteri hivatal adja ki legkésőbb három nappal a választások napja előtt. Február 15-én tul csak a városi járásbírósnál lehet a választókönyvecskéket kiváltani. A jelölőlistákat legalább nyolc nappal a választások előtt kell benyújtani a törvényszék elnökénél, 15.000 lej letétbehelyezése mellett. Ez az összeg a szavazólapok kinyomatásához szükséges.

A központi választási bizottságot Kolozsváron dr. Miksa Pompeius ítélőtáblai elnök legkésőbb február 11-ig fogja kinevezni.

Figyelem!

Kárposok és kocsigyártók kelleit legelőrebban Back Bernát áruházában szerzhetik be. Oradea-Mare, P. Regina Maria No 1.

Telefon 955

A haldokló arany

— Castel svéd professzor új értékelése —

A világháború óta az arany megszűnt a valuta értékmérője lenni. Az új valutákat életbeléptető államok már nem az aranybázisból indulnak ki, hanem más relációkat alkalmaznak. Így Ausztria a schillinget a dollár-páritáshoz hozta relációba, míg Magyarország a pengőt font alapon léptette életbe. Cassel Gusztáv dr., a stockholmi egyetem tanára, a világhírű valutapolitikus szintén arra az álláspontra helyezkedik, hogy az arany elvesztette régi érték-mérő szerepét.

Cassel tanár legutóbb a következő fejtegetésben domborította ki ilyen irányu meggyőződését:

— A világháború — állapítja meg Cassel professzor — az összes államok valutáit megrendítette és értéküket többé-kevésbé illuzóriussá tette. A romok eltakarítása, a gazdasági felépítés és a konszolidáció első feladata volt a valutáris szanálás, mint ez az Északamerikai Egyesült Államokban, Angliában és Németországban történt és aminek keresztülvitele Franciaországban, Olaszországban és más államban, többek között Ausztriában és Magyarországon már szintén folyamatban van. Ez a valutáris szanálás az aranyérték alapján történik, vagyis megállapítják, hogy egy kilogram szinaranyból mennyi pénzt vernek. Eme nyers, a régi aranyérték-elven alapuló valuta téves, mert figyelmen kívül hagyja, hogy az arany értéke a világháború óta elvált a tényleges pénzértéktől és körülbelül 60 százalékkal maradt mögötte. Vagyis egy kilogram aranyért jelenleg 60 százalékkal kevesebb állandó értékű pénzt (ebben az esetben dollárt) fizetnek, mint a háború előtt. Mindez pedig akkor történik, amikor a világ aranytermése évről-évre csökken.

— A legnagyobb aranytermés 1915-ben volt, azóta egyre kevesebb aranyat bányásznak, holott a világ aranyükségletének kielégítésére évről-évre három százalékkal kellene fokozódna az aranytermelésnek. Ha tekintetbe vesszük, hogy a jelenlegi világpiaci indexszám (amennyivel minden áru drágább a háború előtti árszínvonalnál) 165, akkor a világgazdaság fedezésére azonos aranyárak mellett 65 százalékkal, a 60 százalékkal csökkent aranyár mellett pedig 250 százalékkal több aranyra volna szükség, mint 1913-ban, ha az aranyvaluta nem szűnt volna meg mindenütt és ha fel is vette az aranyvaluta nevet, azért csak papirvaluta maradt, amint ez az angol aranyérmekek forgalombahozatalát kizárja. Ugyancsak papirvaluta az új német birodalmi márka, hiába mondja ki a törvény, hogy mennyi aranyértékű vernek egy kilogram szinaranyból, amikor az új aranyérmekek nem hozzák forgalomba.

— Az aranynek valutáris bázisa régebben értékálló volt. Ezt a szerepét a világháború óta, miként említettem, teljesen elvesztette és a délafrikai aranybányák előrelátható válsága az arany értékének az eddiginél is nagyobb ingadozását fogja maga után vonni, úgy, hogy aranyat nem lehet továbbra is felhasználni érték-mérőnek. Az arany helyébe érték-mérőként az amerikai dollár és az angol font léptek, mivel e két birodalom gazdasága uralja az egész világot. E két valutához viszonyítják az összes többi valutákat, az osztrák koronát a dollárhoz, a magyar koronát a fonthoz. Az idők jele, hogy ezt az alapot a finu valuta-reform kifejezetten meg is állapítja, amikor kimondta, hogy az új finu márka a dollár 397-ed része 397 finu márka egyenlő 1 dollárral.

A dollár és az angol font értékét pedig a vezető amerikai és angol bankok, a Federal Reserve Bank és a Bank of England politikája szabja meg, amely a mindenkori áralakulásból és a nemzetközi pénzpiac helyzetéből indul ki. E bankok egymással szoros kapcsolatban állva irányítják a világ pénzeinek értékét. Minden más jegybank e két bank függvénye, mint ezt a francia, német, osztrák és magyar valuták stabilizálására irányuló törekvéseknél is látjuk.

— A legvilágosabban gondolkodó nemzetgazdászok sem akarják észrevenni, hogy az aranyvalutának vége és a legjobban fundált aranyvalutájú országoknak is csak papirvalutájuk van. Keynes volt az egyetlen, aki ezt az alakulást előre látta és óva intett az aranyvaluta visszaállításától, mert ez a legnagyobb

gazdasági megrendülésre vezetne. A megjövendölt megrázkódtatás csak azért maradt el, mert az aranyvaluta visszaállítása is elmaradt. **Míg az arany értéke nem éri el a háború előtti színvonalat, nem is lehet gondolni az aranyvaluta visszaállítására.** Addig megmarad a papirvaluta, amely kitűnően megfelel hivatásának, ha sikerült stabilizálni az árakat és megőrizni a különböző valuták között megállapított állandó értékét, **fx relációt.** Egy ország valutájának nem is lehet más célja. Mindaz, amit aranyról, érepenzfedezeztől irnak, a régi iskola

csökönysége, melyen az élet, a modern gazdasági követelmények régen túltették magukat. **„Mern gazdaság nagyon jól meg tud lenni arany nélkül.** A szabad világgazdaság a kölcsönös bizalom, gazdasági együttműködés még jobban függetlenné teszi a világgazdaságot az aranytól. **Helyébe egy új valuta lép: az egységes világgazdaság pénzürendszere, amelynek alapja nem a sárga arany, hanem a munka, bizalom és együttműködés, mi nélkül hiába minden valutareform, ami nélkül nincsen gazdasági konszolidáció.**

Borah szenátor harca Coolidge elnökkel

Nem biztos Amerika belépése a nemzetközi bíróságba

(Washington, február 4. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az Egyesült-Államok közvéleményét egy idő óta legtöbbször az a probléma foglalkoztatja, vajjon az Unió belép-e a nemzetközi bíróság tagjai közé, vagy sem. Az Uj Kelet körölte az Unió elnökének legutóbbi beszédét, amelyben a bíróságban való részvétel mellett nyilatkozott.

Most Borah szenátor is megszólalt e tárgyban. Ellenkező véleményen van és így érvel:

— Nem osztom az elnök véleményét. Ha a szenátus el is határozná Amerika belépését a nemzetközi bíróságba, ennek **alig lenne gyakorlati jelentősége.** A határozat ugyanis sok feltételhez van kötve és nem bizonyos, hogy feltételeinket a többi hatalmak elfogadják. Amíg pedig a hatalmak nem nyilatkoztak, mindaddig a nemzetközi bíróságba való belépésünk nem tekinthető véglegesnek. Mi többek között azt követeljük, hogy minden Amerikára vonatkozó szakértői véleményt csak az Unió

jóváhagyásával lehessen beadni. **„Másképp: követeljük, hogy az Amerikát érintő kérdések kapcsolódjanak ki a nemzetközi választott bíróság hatásköréből.**

Amerika ezenfelül kikötötte magának többek között a bírói tagságból való kikapcsolás jogát, továbbá a hagyományos amerikai politika követelését, nevezetesen, hogy nem akar beavatkozni európai ügyekbe és végül a Monroe doktrína érintetlenségét. Csupa olyan kikötés, amit a hatalmak aligha fogadnának el.

— Ha azonban — így végezte Borah szenátor — a hatalmak mégis elfogadják a feltételeket, akkor **mi marad a nemzetközi bíróságból?** Nem lesz joghatálya és munkára való lehetősége.

A nyilatkozat nagy szenzációt keltett Amerikában és sokan, akik eddig Coolidge pártján voltak e kérdésben, átpártoltak Borah szenátorhoz.

A világgazdaság legújabb jelenségei

Amerika Németország érdekében lemond az orosz piacról, hogy tőkebefektetéseit biztosítsa

— Az Uj Kelet állandó berlini munkatársától —
— Befejező közlemény —

A normális békegazdaság törlesztési eshetőségei mások voltak. Amerika exportja fedezte például mindig Európával szemben fennálló kamatkötelezettségét. Az európai nyersanyag-ükséglete mindig elég nagy volt ahhoz, hogy Amerika exportját felvehesse. A háború utáni helyzet egészen más. Németország ipari produktumokat termelő állam. Amerika viszont háború alatt szintén iparállammá épült ki, mely ipari bevételre nem szorul, sőt kényszerült magát védvámokkal körülzárnival, hogy piaca veszélyeztetve ne legyen a főleg alacsonyabb munkabérei miatt jelentéktelen olcsóbb európai cikkekkel.

De viszont Amerikának érdeke, hogy Németország nála felvett kölcsönei minél realisabb szánssal kecssegtessenek. Biztosítani a kamatokat és a jövőben a visszafizetést is.

Tehát az antantnak fontos Németország felépítése, hogy reparációs követeléseit biztosítva léssa, Amerikának pedig kétszeresen fontos Németország szanálása, hogy az antant tartozásait biztosítsa és Németország kölcsönei is fedezve legyenek.

Már Rathenau idejében és főleg az ő hatása alatt elterjedt volt a felismerés, hogy Németország jövője gazdaságilag szorosan össze van kapcsolva az oroszországi piacok ujjáépülésével. Rathenau meg is teremtette azt a gazdasági szerződést, mely még ma is fennáll és amelynek következtében a német produktumok orosz területen elhelyezést nyernek. (Október hóban 56 millió aranyárnyári árut exportált Németország Oroszországnak.)

Schachtnek, a német Reichsbank kormányzójának Amerika utja újra a Rathenau által élénken propagált eszmének továbbfejlesztésével van összefüggésben. Amerika a transfer-problémát úgy véli legalább részlegesen megoldani, hogy a német külkereskedelmet igyekszik kelet, de főleg Oroszország felé irányítani. Amerikai érdekelte körökből induló kívánság alapján Anglia is hozzájárulását adta ahhoz, hogy az orosz piacról Németország javára visszalép.

Oroszország és Németország gazdasági egymásrautaltsága régen ismert tény. A transportköltségek kedvező volta, a már fennálló kapcsolatok, mind garanciául szolgálnak arra nézve, hogy a terv sikeresen végrehajtható legyen.

A szovjetközársaság külkereskedelmi rendszere a külföldi kereskedelmi képviselők által gyakorolt monopol. Ugy az exportot, mint az importot állami bejelentőhivatal regisztrálja a bejelentett eladandó, vagy vásárlandó mennyiséget, amelyet azután a képviselőknek tovább ad és azok a megbízást teljesítik.

Igy természetesen az állami és magánüzemek a kartell előnyeit élvezik. A termelőeszközöket különösen a német nehéziparból vásárolják, mely igen nagy előnyöket biztosít a nagy kvantumot vásárló és készpénzzel fizető képviselőknek.

A már meglevő kapcsolatok azonban még igen nagy mértékben volnának továbbfejleszthetők, ha a német közgazdaság érdekelte köréi legalább rövidlejáratu hiteleket tudnának az orosz feleknek adni. A mai német kamatlábak és hitelviszonyok mellett ez azonban lehetetlen.

Az eddig felvett amerikai kölcsönök nagyrésze hosszabblejáratu és investációs célokra szolgált. Schacht amerikai utja alatt abban az irányban tett lépéseket, mint azt berlini beavatott körökben beszéltek, hogy az ipar és kereskedelem rövidlejáratu kölcsönökhöz jusson, amelyeknek kimozdott célja az orosz külkereskedelem fejlesztése és fokozása.

Az orosz közgazdaság, mely nagymértékben felvőképés kész ipari produktumokra és főleg ipari termelőeszközökre.

Amerikában is, Németországban is igen sokat várnak tehát az orosz-német külkereskedelem továbbfejlesztésétől.

Mindenesetre a világkereskedelemnek ezan ut eltolódása igen nagy jelentőségű lehet. Amerika és Anglia az orosz piacról való visszavonulásukból igen fontos kérdés megoldását várják. Talán a német kereskedelem új orientálódása megoldja, vagy legalább is hozzájárul a transferprobléma megoldásához, amely egész Európa legfontosabb gazdasági kérdése. Ez esetben ugyanis az angol és amerikai piacok mentesülnek a német áru konkurrenciájától és a reparáció és a kölcsönök is könnyebben fizethetők.

Havas Imre

* Ügyvédi hír. Dr. Eugen Francovici ügyvéd Bucurestiben irodáját Calea Victoriei 50. Pasagiul Victoriei Scara A. alá helyezte át.

Pén
cimen
kolozsv
dezeséb
este 8
imatern
estély
iránya

amely
dette m
turné a
delután
mint an
eredm
melyen
sága ré
is anna
Arturné
hogy a
impozán
sorát az
Gézáné
a Nőegy
készségr
Denes A
Lilly m
aki mag
játstott,
nold: „N
néps” ci
rel. Ezt
Kiss Pál
nevében
sületet és
le ne tér
erővel és
Erec Jisz
sitáshoz.
sület és a

nagy sike
dosan elő
kulturbiz
román és
mütsört. A
Rózsika ö
Ilonka én
drámai jel
Rózsika é
rendezése
biztos, az
roshaaviva

az Aviva
delután r
gonddall
Akédát J
Rózsika. Ne
balladáját
tagja szava
élekelte
címu dalko
előadásával
lokat ének
nyesen sike
tette be Sa
fiatal Aviv
biztosítani

Hon
brokát
bevásár
Oradea

Zong

Kere

ZSIDÓ KÖZÉLET

A zsidóság gazdasági és kulturális helyzete

cimen tartja meg a Zsidó Nemzeti Szövetség kolozsvári csoportjának kulturügyi osztálya rendezésében Molnár Jakab előadását a hó 6-án este 8 órakor. Az előadást a neológ hitközség iustermében tartják meg. Az ötödik kultur-estély iránt annak gyakorlati és közhasznú iránya miatt is, nagy érdeklődés nyilvánul meg.

A marosújvári

izraelita Jótékony Nőegyesület,

amely már évek óta szünetelt, ismét megkezdte működését. Január 31-én dr. Dénes Artúr alelnök lakásán családi jellegű teadélutánt rendezett, amely ugy erkölcsileg, mint anyagilag eddig még Újváron el nem ért eredménnyel végződött. Első alkalom volt ez, melyen csaknem egész Marosújvár zsidósága résztvett. Ez a látogatottság elsősorban is annak volt köszönhető, hogy dr. Dénes Artúr mint háziasszony mindent elkövetett, hogy a házában rendezett összejövetel igazán impozáns és sikeres legyen. A teadélután műsorát az ifjuság adta, amelynek kapcsán Grün Gézáné elnökő igen szép beszédben hívta fel a Nőegyesület többi tagjait is hasonló áldozatkészségre, melynek dicsőremlélt példáját dr. Dénes Artúr mutatta meg mostan. Grün Lilly magán zongoraszáma következett ezután, aki magas zenei tudásról tanuskodó átérezzel játszott, míg Kiss Magda elszavalta Kiss Arnold: „Nem mondta meg Eszter, hogy ki az ő néps” című szép költeményét igen nagy sikerrel. Ezt követte Hirsch Henrik hegedűjátéka. Kiss Pál zárbeszédében az ifjusági egyesület nevében üdvözölte az új életet kezdő Nőegyesületet és buzdította, hogy a megkezdett utról le ne térjen és az eddigénél sokkal nagyobb erővel és áldozatkészséggel járuljon hozzá Erec Jisráél felépítésének mielőbbi megvalósításához. A teadélután jövedelmén a Nőegyesület és a Keren Kajemet osztottak.

A tasnádi Aviva

nagy sikerrel rendezte meg január 31-én gondosan előkészített kulturstjét Weisz Mendel kulturbizottsági elnök közreműködésével, aki román és magyarnyelvű beszéddel vezette be a műsort. Az estély kiemelkedő számai Keller Rózsika öt éves kislány héber szavala, Mitteleier Ilonka énekszámja és a „Kotel Hamarovi” című drámai jelenet, amelynek főszereplői Neuman Rózsika és Lévi Miklós voltak. Az est megrendezése Fischer Józsefné Keren Kajemet-biztos, az Aviva-leányok és főleg Mitteleier Ilonka roshaaviva buzgalmának érdeme.

Máramarosszigeten

az Aviva Alisia szépen sikerült műsoros teadélutánt rendezett a Keren Kajemet javára. A gondal összeállított műsor a következő volt: Akélat Jiczehok, zongorán előadta Sajovits Rózi. Neményi Endre: „Két vándor” című balladáját Schreiber Jolán, az Aviva Tikva tagja szavala el. Ringler Hermann barissziánus énekelte Major J. Gyulának: „Cion rózsája” című dalkompozícióját. Az énekkar az „Eskü” előadásával szerepelt, míg a sómerek héber dalokat énekeltek. Az anyagilag és erkölcsileg fényesen sikerült teadélutánt a Hatikva rekesztette be Sajovits Rózi zongorakíséretével. A fiatal Aviva-leányok szívvel-lélekkel igyekeztek biztosítani a teadélután nívóját és sikerét.

Hencsertakarók,
brokátok, butorszövetek legolcsóbb
bevásárlási forrása **Back Bernát,**
Oradea-Mare, P. Regina Maria I.
Telefon 9-55

Zongorák gyári lerakata, gyári áron részletre is. **Sternberg,** — Oradea-Mare, Bulev. Regele Ferdinand

Kereskedők figyelmébe!

Festünk bármilyen gyapju, műselyem és pamut fonalat szintartóan, bármilyen színre. **Végárufoztós adjusztálva.**

„Kristály” kelmelesztő, vegytisztító és gőzmosógár, **Gluj,** Telefon 500

Gömbös közvetített a frankhamisitók és a német fajvédők között

A franciák új adatok birtokába jutottak Jankovics naplója alapján. Az egyesült ellenzék deklarációja. Pesthy Pál védekezik. Munkában a magyar emigráció

(Budapest, január 4. Az Uj Kelet tudósító-jától.) A magyar nemzetgyűlés mai ülésén heves felszólalások hangzottak el ismét a frankhamisitási ügygel kapcsolatban. Elsőnek Rakovszky István legitimista szólalt fel. Beszéde kezdetén kijelentette, hogy amíg a parlamenti bizottság az ügyet elintézi, lényegileg nem akar foglalkozni azzal. Azonban tiltakozik az ellen a kvalifikálhatatlan merénylet ellen, amelyet a frankhamisitók szövetsége Magyarország ellen intézett. Utána Nagy Vince jelenti, hogy az ügyészégi vádirat alkalmatlan arra, hogy ennek alapján derítsék fel az igazságot. Amíg a pótnyomozást tart, addig jogi abszurdum vádiratot kibocsátani.

A vádirat megszerkesztésénél különben is tekintetbe kellett volna venni azokat az adatokat, amelyek az Albrechtpuccs terve és a büntény közötti összefüggésre vonatkoznak.

— Adataim vannak, — folytatja tovább Nagy Vince — hogy a miniszterelnök, mikor Prónai államtitkár utján megbizta Nádossyt a vizsgálattal, már tudott arról, hogy az országos főkapitány is érdekelt a frankügyben.

Az ellenzéki blokk deklarációja

Ezután Peyer Károly felolvasta az ellenzéki blokk deklarációját, amely az ügyészség vádiratáért az igazságügyminisztert teszi politikailag felelőssé. A frankügy beállítása a vádirat politikai vonatkozásainak szempontjából nem felel meg a valóságnak. Nem tőrjük, — mondja a deklaráció — hogy a közvéleményt megtéveszték. Valótlán a vádirat azon állítása, hogy Sztéry György államtitkár Bethlen miniszterelnöknek annak idején megnyugtató választ adott. Valótlán a vádiratnak az az állítása is, hogy nincs adat, amely megcáfolná a terhelteknek azt az állítást, hogy őket közelről meg nem határozható hazafias cél vezette. Az ellenzéki demokratikus pártok szüksegesnek tartották ennek az álláspontjuknak leszögezését. Követelik a kormány lemondását.

Saly Endre szocialista képviselő hosszasan bírálja a frankhamisitási ügyét, majd a munka nélkülséggel és lakásinséggel foglalkozva, követeli a kormány lemondását. A költségvetést nem fogadja el.

Pikler Emil szocialista képviselő élesen támadja Bethlen miniszterelnököt. Kijelenti, hogy az ellenzék a frankhamisitási ügyön keresztül a mai kormányrendszert akarja megbuktatni. Batiz Gyula szocialista a munkáság gazdasági helyzetét teszi szóvá.

Pesthy miniszter védi az ügyészséget

A napirend elfogadása után Pesthy Pál igazságügyminiszter szólalt fel:

— Peyer — mondotta Pesthy Pál — ma deklarációt olvasott fel, amelyben megvádolja az ügyészséget, hogy a vádiratban valótlanságokat állapított meg. Peyer első vádja szerint az ügyészség vádirata megállapítja, hogy a miniszterelnöknek Perényihez írott levelében ez a kitétel foglaltatik: „A kormány minden ilyen manipulációt a legszigorubbán üldözni fog.”

— Leszögezem, hogy a vádiratban ez a megállapítás nem idézőjelbe van foglalva, hanem csupán mint annak értelmezése adatot visza. Tudomásom szerint a szóbanforgó levél zárópasszusa óva inti a társadalmi szövetséget ilyen manipulációktól. Valótlannak mondja — folytatja a miniszter — Peyer a vádiratnak azt az állítást, miszerint nincsen olyan adat, amely megcáfolná a terhelteknek azt az állítást, hogy őket meg nem határozható hazafias célok vezették. Mit jelent ez? Ez azt jelenti, hogy a büntügyi iratok nem tartalmaznak adatokat abban a tekintetben, hogy önös célból is elkövethették ezt a bűncselekményt. A büntügyi iratokban erre apodikikus válasz nincs.

— Szabadjon megindokolnom, miért adott ki az ügyészség vádiratot, holott a mellékkörülmények nincsenek kiderítve. Az ügyészség célja és feladata az volt, hogy a rendelkezésre álló harminc napon belül kiderítse a bűnösöket és azokat a körülményeket, amelyek a bűnösség kérdésének megállapítása tekintetében lényegesek. Bel- és külpolitikai szempontból fontosnak tartom, hogy a vádirat harminc napon belül beadassék. Emellett azonban úgy, mint más ügyekben is, az ügyészségnek módjában áll és teszi is, hogy bizonyos ügyekben pótnyomozást rendel el és azt a főtárgyaláson érvényesíteni is fogja. Azok a vádak tehát, amelyeket Peyer képviselő felhozott, nem igazak, inszinuációk, azokat az ügyészség megvédése érdekében vissza kell utasítanom.

A franciák megkezdik a kihallgatásokat

Windischgrätz vagyoni állapotára vonatkozólag tegnap újból kihallgatták Halász Sándor sárospataki jószágigazgatót, azonkívül kihallgatták az összes vádlottakat, Nádossy és Windischgrätz szerepére vonatkozólag. Szerdán éjszaka pótnyomozást folytató rendőri bizottság jelent meg az ügyészség Markó-utcai fogházában, ahol kihallgatták Nádossyt és Gerőt és a térképészeti intézet több letartóztatottját. A kihallgatásnál a franciák részéről jelen volt Collar Hottingue, Benoit és Doulet. A kihallgatások a hajnali órákig tartottak.

Gömbös volt a frankhamisitók és német fajvédők között

A „Pesti Napló” tudósítója jólinformált helyen arról értesül, hogy a francia kormány egész sor bizonyítékkal rendelkezik a frankhamisitási ügyben. Ezek az újabb bizonyítékok a hamisitási ügyben több eddig ismeretlen oldalról világítják meg és igazolják, hogy a magyar és német fajvédők között ebben az ügyben összeműködés volt. Az összeműködés szálai Budapestről Berlinbe és Münchenbe vezetnek. Az összekötő kapocs a magyar és német fajvédők között Gömbös Gyula volt. A francia kormány kezében lévő adatok több német politikai személyiséget kompromittálnak. Ezek a politikusok a szélső jobbpártokhoz tartoznak. Az új anyag nagyrésze Jankovics naplójának nyomán került elő.

A francia kormány a naplórészleteket dektívjeivel tovább nyomoztatta és a naplóadatok valótlannak bizonyultak. A francia kormány a lehetőség határain belül a magyar kormányra kívánja bízni a frankhamisitási ügy teljes tisztázását és ezért, eltekint az új adatok közzétételétől, hogy elterelje a magyar frankhamisitási botrányt, politikai jelentőségének további kiszélesítésétől. Ez a szándék vezette Briand miniszterelnököt is akkor, amikor kijelentette, hogy egyelőre nem nyilatkozik a kamarában a frankhamisitási ügyről, mert a frankügynek kamarai pertraktálása árt az ügynek és egész más szint kölcsönözne az ügynek, mint amilyennel eddig kezelték.

Gömbös a francia lapok fenti leleplezéseit cáfolni igyekszik és szabadkőmives akciónak igyekszik beállítani.

A magyar emigráció fegyveres beavatkozást sürget?

Az „Uj Nemzedék” hosszú párisi riportot közöl, amely szerint a magyar emigránsvezérek a frankhamisitási ügyben lázasan gyülekeznek Károlyi Mihály köré Párisban. Így megérkezett Garami, Göndör és Hatvani Lajos, Szende és Diener Dénes József. Párisból nagy sajtópropagandát készítenek elő, Bécsben Kunfi Zsigmond az „Arbeiter Zeitung”-nál lépett sajtó-sorompóba. Az emigránsok fegyveres beavatkozást sürgetnek a frankügyben. Állandó összeköttetést tartanak fenn Stavnek Jánossal, a

cese propaganda párisi főnökével, aki Benes bizalmasa. Az értekezletek állandóan folynak. Göndör Bethlennek egy kompromittáló levelével akarja megnyerni a franciákat a beavatkozásra. Ugyancsak az „Uj Nemzedék” közöl egy hírt, amely szerint Vázsonyi megállapodott volna a csehekkel arról, hogy Bethlent megbuktassák és ebből a célból a csehek Franciaországnál intervenálnának.

Ebben a megállapodásban feltételként egy államtanács létesítését, a baloldali törekvések megvalósítását, az emigráció likvidálását, a numerusz klauzusz eltörlését, új és radikális földreformot és a környező államokkal való kereskedelmi megegyezést követeli Vázsonyi. Tekintettel azonban arra, hogy ezek a hírek az „Uj Nemzedék”-ben jelentek meg, feltehető, hogy semmi komoly alapjuk nincs és nem mások, mint a fajvédők ügyleti sajtómanőverei.

Franciaország hívta össze a kisantant konferenciáját

Tudvalevő, hogy a kisantant konferenciáját február 10-ére hívták össze. A „Pesti Napló” értesítése szerint a konferenciát Franciaország sürgetésére hívták össze. Franciaország jegyzékben hívta fel a kisantant kormányait arra, hogy az összehívott konferencián foglaljanak erélyesen állást a magyar frankhumisítási ügyben.

Trebitsch Lincoln fia gyentleman-ként fogadta halálos ítéletét

A rablógyilkos John Lincoln főtárgyalásának részletei

(London, február 4. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az angol bíróság mint az Uj Kelet megírta, az esküdtek egyhangú verdiktje alapján halálra ítélte a magyar származású Trebitsch Lincolnnak, a nagyhírű nemzetközi színházosnak legkisebb fiát, John Lincoln, akit karácsony éjszakáján a menyasszonya szüleinél tartott mulatságon fogtak el. Azzal vádolják, hogy alig néhány órával azelőtt rablógyilkosságot követett el. John Lincoln, aki az angol hadsereg kötelékébe tartozott, elallgatta igazi származását és úgy a katonaságnál, mint menyasszonya családjánál, amely rendkívül tisztelt és vagyonos családja volt annak a vidéki városkának, ahol Lincoln ezrede állomásozott, azt mondta, hogy szülei a kolóniákon élnek és már évek óta nem tud róluk semmit.

Csak az elfogatása után tartott házkutatás alkalmával került elő az egyik londoni plébániai hivatalban kiállított keresztlevele, melyen atyja, Trebitsch Lincoln mint szentszéki tanácsos van feltüntetve.

Igy aztán természetesen egész Anglia szenzációjává nőtte ki magát a különben feltűnésre alig számítható rablógyilkossági eset. Az összes lapok, de maga a bíróság is csodálkozva emlékezett meg arról a rendkívüli nyugalomról, amellyel a vádlott némesnek, hogy megátél mondott el olyan terhelő részleteket, amiket az ő vallomása nélkül teljesen lehetetlen lett volna bizonyítani, hanem még a bíróság és védő által feladott mentőkérdésekre is olyan őszinte nyíltsággal és olyan valósággal természetesen terhelő módon válaszolt, hogy viselkedésének kétségtelenül döntő része volt abban, hogy az esküdteknek ki kellett mondani az előremegfontoltságot, ami egyben a halálos ítéletet is jelentette. Hogy ez a viselkedés valósággal filozófikus megfontolás eredménye volt Lincolnál, azt mutatja egy az elfogatását követő napon menyasszonyához jutott levél. — Nem fogok tagadni semmit, — írja — nem fogok enyhítő körülményekre vagy az esküdtek szívére appellálni. Én bizonyos vagyok benne, hogy, ha most nem követtem volna el ezt a cselekedetet, elkövettem volna később.

Lincoln menyasszonya, újján még mindig Lincoln jeggyűrűjével, családjával együtt ott volt az egész tárgyaláson, közvetlenül a vádlott mögötti padon zokogva hallgatta végig az egész tárgyalást. A kihallgatásnál Lincoln elmondta, hogy angol születésű, apja azonban magyar, anyja pedig német nő volt.

Mikor a védő bizonyítani akarta, hogy ittasságának hatása alatti beszámíthatatlanságában követte el a tettet, valósággal leintette a védőt, hogy igaz ugyan, hogy ivott, de ez nem befolyásolta annyira, hogy emiatt nem tudott volna magáról.

A védő legelőször is arra kérte az esküdteket, ne nézzék azt, hogy egy olyan fiú áll előttük, akitnek apja nagy vétket követett el Anglia ellen. Ellenkezőleg, éppen most kell különösen vigyázniuk

verdikájukra, nehogy ahhoz a gyűlöletből fakadó elfogultságnak csak a legkisebb árnyéka is hozzáférközhesen. A vádlott a nyíltságnak és őszinteségnek a judikatúra történetében eddig szinte egyedülálló olyan mértékét tansította, hogy ez már maga mindennél hatalmasabb érv beszámíthatatlansága mellett.

Az esküdtek alig 15 pernyi tárgyalás után

Jövőhétre várják Németország belépését a Népszövetségbe

A külügyi bizottság elfogadta Stresemann javaslatát

(Berlin, február 4. Az Uj Kelet tudósítójától.) A külügyi bizottságban Stresemann ismertette a kormány álláspontját a Népszövetségbe való belépésre vonatkozólag. A bizottság 18 szavazattal 8 ellen határozati javaslatban kimondta, semmi akadályát nem látja annak, hogy Németország a Népszövetséghez csatlakozzék. A koalíció és a szociáldemokraták a javaslat mellett, a fajvédők ellene szavaztak. A kormány most már be fogja je-

gyhangulag előre megfontolt szándéku gyilkosság büntetésében mondotta ki bűnösnek Lincolnt.

— „Gyilkosságban mondták ki bűnösnek, erre csak egyetlen büntetés van — a halál”.

Akar-e még valamit melegségére felhuzni? — Nem, semmit, — szólt nyugodtan Lincoln.

— Gyilkoltam, bűnhődöm kell.

John Lincolnt február utolján fogják kivégezni.

Brüsszelbe akarják áthelyezni a Népszövetséget

Oroszország nem hajlandó tárgyalni az európai hatalmakkal Svájcban, ahol Worovszkyt meggyilkolták

(Berlin, február 4. Az Uj Kelet tudósítójától.) Német politikai körökben az a hír van elterjedve, hogy az orosz svájci konfliktus következtében számolni kell a Népszövetség székhelyének áthelyezésével. Ez a hír komolyan tartotta magát a svájci közvéleményben is, úgy, hogy az ottani sajtóban emiatt egy idő óta érthető idegesség mutatkozik. Különösen a belgák azok, akik erősen követelik Brüsszel számára a Népszövetség székhelyét. A belga lapok ugyan annak a reményüknek adnak kifejezést, hogy az orosz svájci konfliktus békés elintézését fog nyerni, de egyuttal biznak abban is, hogy ha ez nem sikerülne, hogy akkor Belgium fő városában gyűlnének össze időről időre Európa államainak reprezentánsai. A belgák arra hívatkoznak, hogy 1919-ben amugy is Brüsszel volt kijelölve a Népszövetség székhelyül.

Belgium különösen azért követeli a maga számára a Népszövetséget, mert arra gondol, hogy abban az esetben, ha belga földön folynának a nemzetközi tanácskozások, ez egymagában megszilárdítaná az ország biztonságát és bátran lehetne gondolni a belga hadsereg újabb nagyfokú létszámszökkentésére. Erre a belga kormánynak különösen pénzügyi okokból nagy

szüksége van.

Azonban Genf sem marad tétlen és hogy a belgák akciót ellensúlyozza, Genf kantonjának államtanácsa legközelebb memorandumot intéz a svájci szövetség tanácsához, amelyben ki fogja fejteni, hogy Genf városa és kantonja nagy súlyt helyez arra, hogy a Népszövetség állandó székhelye megmaradjon Genfben.

A Svájc és Oroszország közötti konfliktus előzményei ismeretesek. Svájc területén tavaly Worovszky szovjetmegbízottat meggyilkolták. Oroszország követelte Svájctól a hivatalos bocsánatkérést és Worovszky özvegyének kártalanítását. A követeléseket azonban Svájc azal az indokolással utasította vissza, hogy Worovszky nem hivatalos megbízásból tartózkodott Genfben. A konfliktus hosszú hónapok óta tart és még nem lehetett békésen elintézni. Szovjetországnak tudvalevőleg meghívást kapott a genfi leszerelési konferenciára, azonban a konferencián való részvételt azzal utasította el, hogy nem hajlandó Svájc területére küldeni megbízottait. Egyben közölte a szovjet azt is, hogy a Népszövetségbe semmiesetre sem léphet be abban az esetben, ha a népszövetségi tanács továbbra is Genfben tartaná üléseit.

Zárt ajtók mögött tárgyalják a német kámpóskezesek gyilkosságait

A vádlottak felsőbb parancsra való hivatkozással védekeznek

(Berlin, február 4. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Völkisch terrorszervezetek gyilkosságait a berlini esküdtribiróság tegnap kezdte tárgyalni. A vádirat szerint Schirmann, Stein és Aschenkamp örörmesterek, továbbá Schmidt szakaszvezető és több tiszt orvul meggyilkolták Panier vadászkatonaát. A tárgyalóterem egyik asztalán egy barna csomagban fekszik az áldozatnak a gyilkosok által darabokra tört koponyája.

A tárgyalás megkezdése előtt az államügyész a nyilvánosság mellett érvelt és követelte, hogy az állam reputációja érdekében a gyilkosságok minden rejtett vonatkozásait és minden apró részletét ismerje meg a közvélemény.

Németországban — mondotta — annyira helyreállott a jogrend, hogy az egész világ előtt lehet tárgyalni e terrorszervezetek gyilkosságait, akkor is, ha politikai motívumokból követték el.

Ugyanígy érvelt von Senden főhadnagy védője is, aki kijelentette, hogy védence érdekében kéri a nyilvánosság előtt való tárgyalást. Von Sendent ugyanis a sajtóban több ízben pellengére állították és azt írták róla, hogy közönséges gyilkos. A törvényszéki tárgyalás folyamán módjában lesz megafoljni ezeket a vádaskodásokat és szeretné, ha ez a nagy nyilvánosság előtt történne. Az örörmesterek védői azonban a nyilvánosság kizárása mellett érveltek és pedig állambiztonsági okokból és az ország jóhírneve érdekében. A bíróság helyt adott az utóbbi argumentációnak és a nagy-

számban megjelent hallgatóközönséget kizárta a teremből.

A vádirat szerint 1922-ben Döberitzben meggyilkolták Panier vadászkatonaát, akit a „fekete Reichswehr” azzal gyanúsított, hogy a kommunisták kémje volt. Ő maga is megérte, hogy gyanakszanak rá, mire elhagyta a „fekete Reichswehrt” és berlini rokonaihoz menekült. Innen azonban visszavitték katonai egységéhez, ahonnan másodsor is megszökött. Az orgyilkos szervezet újból kinyomozta hollétét és visszavitte Döberitzbe.

Ezen a napon Benn hadnagy Aschenkamp örörmesternek utasítást adott, hogy Panier, aki minden valószínűség szerint a kommunisták szolgálatában áll, el kell „intézni”.

Az örörmester szolgálati parancsnak tekintette ezt és kijelentette, hogy hajlandó a hadnagy parancsát végrehajtani. Benn hadnagy erre Stein örörmesterhez utasította, akivel megállapodtak abban, hogy hol és milyen módon fogják meggyilkolni Panier. Aschenkamp magához kérte a vadászkatonaát, kivitte őt a mezőre azzal, hogy egy közeli falu kocsmájába mennek mulatni. Amint kiértek a városból, az erdőből előkerültek a cinkosok, akik hátulról egy fejszével leütötték. Fejét darabokra zúzták és holttestét egy előre megásott verembe dobták.

A vádlottak a tett elkövetését nem tagadják és azzal védekeznek, hogy erre tisztjeiktől kaptak parancsot.

Az Uj Kelet a...
Szerkesztik: ...
Felolós szerke...
Uj Kelet el...
megjölő

— Döntöt...
és Svájc köz...
jelentés szeri...
a kötelező dön...
szóló jegyzőköny...
követésen bank...
tosságu egyezmés

— Mocioni...
Károly extrón...
Mocioni udvari f...
ahol hosszabb kil...
örökösnel.

— Böhm E...
gazdasszonyát...
marsall feljelen...
Bredschneider M...
viszaszolgálatni...
ajándékozott aszta...
Mária ügyvédje e...
boruban hadsereg...
zetni az aszony h...
tordarabokkal kial...
don adta fizetés f...
volt a vitás fémfá...
számította béréba...
nek szerint a tálc...
A tálcára, amely r...
igényt tart. A bír...
keresetének és a t...

— Törvényje...
előtti külföldi ma...
Bukarestből jelen...
ciója a közeli nap...
törvényjavaslatot...
rendezésére készit...
rendelkezései szeri...
polgári adósságokat...
időből származnak...
háborúelötti és hábo...
lyak a törvény közz...
hoz viszonyítva tizen...
kénéi, a már meg...
egyezmény szeri...
nál a valutatarozáso...
fejhez viszonyítva le...
nem magasabb, a fra...
marzák. A törvényja...
natkoznak azokra a...
lést magánmegállapo...

— Nagy teher...
itenek Brassóba...
egfőbb vasuti vezérig...
Brassóban hatalmas te...

500 do

— Ukrajnában...
an. Bukarestből jel...
zett jelentés szeri...
fusmegbetegedések...
ster, az egészségüg...
ve megtette a sz...
tegség behurcolásár...
— A postacsek...
restből jelentik: A...
ot készített a csekk...
ekében. A javaslatot...
lni s aztán véglege...

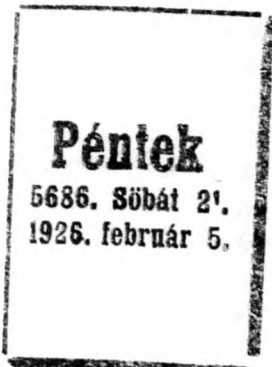

Ócskából új ruhája lesz, ha Czinknél festet, tisztított.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdeiyi és b6n6s6gi z6r6s6g napilapja... Szerkeszt6k: Giszkalay J6nos 6s dr. Marton Ern6... Uj Kelet cikkeinek m6nynyam6s6t csak a l6r6s6 megjel6l6s6vel enged6jk meg.

A mai napt6r

D6nt6b6r6s6gi egyezm6ny Rom6nia 6s Sv6jc k6z6tt. Bukarestb6l jelentik: Berni jelent6s szerint Rom6nia 6s Sv6jc k6z6tt l6trej6tt a k6tel6z6 d6nt6b6r6s6gi egyezm6ny 6s az err6l sz6l6 jegyz6k6nyvet ma al6irt6k.

Mocioni f6vad6szmester l6togat6sa K6roly extr6n6r6k6s6n6l. Bukarestb6l jelentik: Mocioni udvari f6vad6szmester Milan6b6l hazaj6tt, ahol hosszabb kihallgat6son volt K6roly volt tr6n6r6k6s6n6l.

B6hm Ermolli egy t6lc6c6ert perli a gardasszony6t. B6c6b6l jelentik: B6hm Ermolli marsall feljelent6st tett egykori gardasszonya, Bredschneider M6ria ellen, mert ez nem akarta visszaszolg6ltatni a t6lc6t, amelyet az asszonynak aj6nd6kozott asztal fi6kj6ban maradt.

T6rv6nyjavaslat k6sz6lt a h6boru-el6t6ti k6lf6ldi mag6n6l6toz6sok rendez6s6re. Bukarestb6l jelentik: A k6rm6ny illet6kes szek6ci6ja a k6zeli napokban megkezdte az al6 vez6r6t az t6rv6nyjavaslatot, amelyet a k6lf6ldi ad6ss6gok rendez6s6re k6sz6tettek el.

Nagy teherrendez6 pályaudvart l6te- t6tenek Brass6ban. Bukarestb6l jelentik: A legf6bb vasuti vez6rigazgat6s6g elhat6rozta, hogy Brass6ban hatalmas teherrendez6 pályaudvart l6tes6t.

500 doll6r havi g6zsi

Ukrajn6ban ki6t6ses tifuszj6rv6ny. Bukarestb6l jelentik: A k6rm6nyhoz 6r6z6tt jelent6s szerint Ukrajn6ban ki6t6ses tifuszmegbeteged6sek t6rt6ntek.

A postacekkf6rgalom felv6tele. Bukarestb6l jelentik: A postavez6rigazgat6s6g javaslatot k6sz6t6tt a csekkf6rgalom ujra val6 felv6tele k6r6ben.

Bukarestben nem lesz egys6ges ellenz6ki lista

A n6pp6rt egyellen helyet sem kapott az Uj f6v6rosi tan6cs 6ssz6all6t6s6n6l. A v6laszt6sok idej6re felf6ggesztik a parlament 6l6seit

(Bucuresti-Bukarest, febru6r 4. Az Uj Kelet tud6s6t6j6t6l). A v6laszt6si koal6ci6ban egys6lt nemzeti p6rt, parasztp6rt 6s n6pp6rt vezet6i tegnap d6lut6n megbesz6l6sre 6ltek 6ssze, hogy a jel6l6list6kat elk6sz6ts6k.

A 30 tan6cstag k6z6l a szocialist6k kaptak kilencet, az egys6lt nemzeti- 6s parasztp6rt 18 at 6s a lab6r6l6k sz6vs6ts6ge 3 at, Averscu6k egyellen tags6ghoz sem jutottak.

Kijel6lt6k a v6laszt6si vezet6ket is 6s eszerint a k6l6nb6z6 ker6letekben a vezet6k a k6vetkez6k: dr. Lupu az ugynevezett „F6h6r” ker6letben, Filipeacu nemzetip6rti a „S6rg6” ker6letben, M6dgearu parasztp6rti a „Fekete” ker6letben.

Csak p6r h6nap mulva 6r v6get a vizsg6lat a rep6l6g6peket 6tvev6 bizotts6g ellen. Bukarestb6l jelentik: Nicolau t6bornok 6s Bratianu 6rnagy, akik tudvalev6leg a rep6l6g6peket 6tvev6 bizotts6g tagjai ellen a vizsg6latot bevezet6k, el6rel6that6lag csak egy-k6t h6nap mulva k6sz6lhetnek el a munk6l6atokkal, mert a feldolgoz6nd6 anyag sok munk6t ig6nyel.

6sszesek6v6s Pangalos g6r6g d6kt6tor ellen. Bukarestb6l jelentik: Ath6nb6l jelentik, hogy ott egy 6ri6si k6mszervezetnek j6ttek a nyom6ra, amely Pangalos miniszter eln6k 6s t6bb miniszter meggyilkol6s6t t6zte ki feladat6ul.

Az Uj Kelet fi6kkiad6h6vatait 6ll6t6tt fel Temesv6ron. 6rtes6tj6k timis6rai el6fiz6t6inket, hogy ottani sz6khellyel fi6kkiad6h6vatait l6tes6t6t6nk.

Ujabb zsid6ver6s a bukaresti egyetemen. Bukarestb6l jelentik: Reiner professzor tegnap d6lut6n megt6rthatta el6ad6s6t. Az el6ad6st negyven zsid6 n6vend6k is v6g6ghallg6tta, rend6ri asszisztencia mellett.

Bet6rtek a sz6szv6rosi zsinag6g6ba. sz6szv6rosr6l jelentik: Febru6r el6s6j6n 6jjel ismeretlen tettesek behat6ltak a sz6szv6rosi zsid6 templomba, ahonnan k6t ez6st t6ramutat6t, k6t ez6stgyertyatart6t, egy ez6st serleget vittek el.

Adom6nyok 6zv. Koplovitsn6 r6sz6re. A sulyos idegbajban szenved6 6zv. Koplovitsn6 r6sz6re Galamb utca 17. sz6m alatti lak6s6ra L6vi Edelstein Szeben 50 lejt, Grosz Ign6tz Ka'otaszentkir6ly 100, Sz6cs Istv6n Nagylak 60 6s Tiegarmann Feren6n6 Conop 300 lejt k6ld6tt.

Lloyd George tanulm6nyut6ra megy Szovjetorsz6r6zsg6ba. Londonb6l jelentik: A szovjet hat6s6gok tudtul adtak Lloyd Georgenak, az angol liber6lis p6rt vez6r6nek, hogy nincsen semmi akad6lya oroszorsz6gi tanulm6nyut6j6nak.

Feng k6inai t6bornok Moszkv6n kereszt6l N6metorsz6g6ba utazott. Pekingb6l jelentik: Feng Ju Hsziang t6bornok, D6lk6ina tartom6nyi k6rm6nyz6j6, aki tudvalev6leg er6s szovjetbar6t politik6t k6pvisel, a napokban Moszkv6n kereszt6l, N6metorsz6g6ba utazott.

Nagy t6zkatasztr6fa Amerik6ban. Az amerikai Soudbend v6ros6ban 6ri6si t6z 6t6tt ki, amelynek nyolc hatalmas 6r6bh6z esett 6ldozatul. A t6z 6tsz6rmazott a Standard Oil Company irod6ira is, amelyek a t6z martal6k6v6 lettek.

Rastus 6s Banks Nagy t6zkatasztr6fa Amerik6ban. Az amerikai Soudbend v6ros6ban 6ri6si t6z 6t6tt ki, amelynek nyolc hatalmas 6r6bh6z esett 6ldozatul.

ker6letben 6s Dem. Dobrescu a „K6k” ker6letben.

A n6pp6rtot itt is mell6z6s 6rte. Emiatt, mint a „Dimineata” irja, az averescanus6k val6sz6n6leg kil6pnek az ellenz6ki kartellb6l.

A v6laszt6sok 6s a parlament

A t6bbs6gi k6pvisel6k 6s szen6torok arra k6r6t6k a minis terel6k6t, hogy a k6z6s6gi v6laszt6sok id6tartam6ra a kamara 6s a szen6tus ne tartson 6l6st.

Bukarest, febru6r 3. A szen6tus k6reibein egy6bk6t meg6r6s6t6k azt a hirt, hogy a jelenlegi parlament mand6tuma m6rcius huszonegyolcadik6n lej6r.

T6k6letes6t6t6k a telef6nt. Moszkv6b6l je'entik: V. I. Kovalenkov, a leningr6di elektrotechnikai int6zet tan6ra igen fontos 6s 6rt6kes felfed6z6st csin6lt 6s tal6lm6ny6val a telef6nt hallatlanul t6k6letes6t6tte.

Egy orosz tr6fa tragikus v6ge. B6c6b6l jelentik: Franz Kalsuer florisdorfi rend6rtiszt tegnap telefonhoz h6vt6k, ahol egy ismeretlen hang azt a szomor6 hirt k6z6lte vele, hogy az anyja meghalt.

Lloyd George tanulm6nyut6ra megy Szovjetorsz6r6zsg6ba. Londonb6l jelentik: A szovjet hat6s6gok tudtul adtak Lloyd Georgenak, az angol liber6lis p6rt vez6r6nek, hogy nincsen semmi akad6lya oroszorsz6gi tanulm6nyut6j6nak.

Feng k6inai t6bornok Moszkv6n kereszt6l N6metorsz6g6ba utazott. Pekingb6l jelentik: Feng Ju Hsziang t6bornok, D6lk6ina tartom6nyi k6rm6nyz6j6, aki tudvalev6leg er6s szovjetbar6t politik6t k6pvisel, a napokban Moszkv6n kereszt6l, N6metorsz6g6ba utazott.

CENTRAL BARI

ku gyilkoss6g... ki b6n6snek... a hal6l... z6ni?... odtan Lincoln... g6jk kiv6gezni... 6t... g6n6l a csatl6s6z6got Stres6... a n6met kor6t6s6t. Ha ez n6cs azonnal l6p6t6sa a rend6losan elhat6... ts6gel... j6cban, ahol... len 6s hogy a... f6kantonj6nak... andumot int6z... yben ki fogja... kantonja nagy... 6v6ts6g 6lland6... 6tti konfliktus... r6let6a tavaly... meggyilkol6tk6... hivatalos bo... gy6nek k6rta... ban S6r6je az... sz6, hogy Wo... sb6l tart6zko... sz6s h6napok... k6sen elint6z6ni... meghiv6st ka... ci6ra, azonban... zszal utas6t6tta... 6let6re k6l6ndi... szovjet azt is... 6tre sem l6p6het... 6v6ts6gi tan6cs... seit... 6n6met... g6lt... k6z6nek... ns6get kiz6rta... beritzben meg... 6k6t a „fekete... hogy a kom... is meg6rezte... egyta a „fekete... hoz menek6lt... tonai egys6g6... sz6k6tt. Az or... zta holl6t6t 6s... Aschenkampf... y Paniert, aki... kommunist6k... 6t... snak tekintette... 6d6 a hadn6gy... hadn6gy erre... k6vel meg6lla... en m6don fog... 6nkampf mag6... te 6t a mez6re... 6sm6j6ba men... v6rosb6l, az... akik h6tulr6l... rabokra zut6k... erembe dobt6k... 6t nem tagad... erre tiszt6j6kt6l... ztittat.

KÖZGAZDASÁG

A legfőbb gazdasági tanács is jóváhagyta a külkereskedelmi tilalmak megszüntetését?

(Bucuresti-Bukarest, február 4. Az Uj Kelet tudósítójától.) Tegnap röviden beszámoltunk arról, hogy a kereskedelmi minisztérium verifikáló bizottsága javaslatot terjesztett a kormány legfőbb gazdasági tanácsa elé, amelyben az összes behozatali és kiviteli tilalmak teljes megszüntetését javasolja. A Rapid távirati ügymegintés értesülése szerint a tanács tegnap délutáni ülése tárgyalás alá vette a javaslatot és olyan értelmű határozatot hozott, amely szerint a tilalmak megszüntetését szükségesnek tartja. Ezzel egyidejűleg azonban a kiviteli és behozatali illetékek olyirányba módosítását tartja szükségesnek a tanács, amely alkalmas a külkereskedelem célszerű szabályozására.

A hirt természetesen csak fentartással közöljük, annál is inkább, mert a kormány gazdasági politikának teljes megváltoztatása nélkül aligha volna célszerű a tilalmak megszüntetése. Franciaországban már régebben indult meg mozgalom aziránt, hogy az egyes országok szüntessék meg, vagy legalább is mérsékeljék a vámtilalmakat. A francia tervet a Népszövetség is magáévá tette és mint arról már beszámoltunk, rövidesen gazdasági világgong-

resszust hív egybe, amelyen a Népszövetség ezt a kérdést is tárgyalás alá veszi. Az egyes országok, így Románia import-tilalma is, főleg Franciaországot sújtja, amelynek külkereskedelme elsősorban luxus-cikkek exportálására van berendezve, viszont a behozatali tilalom mindenütt éppen ezeknek a cikkeknek a behozatalára vonatkozik.

Ennél is súlyosabb az exporttilalom megszüntetésének kérdése. Romániában rengeteg olyan nyersanyag van, amely kiviteli tilalom alatt áll, de a belföldi ipari termelés ezeket a nyersanyagokat nem használja fel mind s így a tulprodukciónak nyomja a belföldi nyersanyag-árakat, ami viszont a termelés rentabilitásának a rovására megy. A tilalom megszüntetése esetén természetesen a nyersanyagok termelése az eddiginél sokkal nagyobb arányban indulna meg, mert a világpiac árai elérése rentabilitásá tenné a termelések fokozását. A kiviteli tilalom megszüntetése mellett igen fontos volna az exportdíjak csökkentése is, mert csak egyedül ez alkalmas arra, hogy Románia kivitelét fellendítse.

A magánvasutak ügyét tárgyalja a magyar bizottság Bukarestben. Bukarestből jelentik: Röviden hírt adtunk arról, hogy tegnap egy magyarországi vasuti bizottság érkezett Bukarestbe. Munkatársunknak alkalma volt a bizottság egyik tagjával beszélgetést folytatni, aki kijelentette, hogy a bizottság azoknak a társaságoknak a képviselőitében érkezett Bukarestbe, amelyek a romániai magánvasutak részvényének többségét tulajdonukban tartják. A delegáció tagjai tegnap látogatást tettek Giannu, a hadikártalanítási ügyosztály igazgatójánál Eftimiu Antonescunál, aki tudvalevőleg Románia

delegátusa a jóvátételei bizottságban és Pretorian vasutügyi vezérigazgatójánál. Itteni tartózkodásának célja, hogy a romániai magánvasutak kérdését véglegesen rendezzék.

Megalakult az ecegyárosok országos szindikátusa. Hirt adtunk már arról, hogy a kolozsvári kereskedelmi és iparkamara tanácstermében tegnap tartotta meg alakuló közgyűlést az Ecegyárosok Országos Szindikátusa. A közgyűlés, miután a szindikátus megalakulását kimondotta, megválasztotta az elnököt Petrescu, a bukaresti dr. Urbán féle egyetgyár igazgatója személyében, valamint a

tisztikar többi tagjait. A függőben levő tárgyalások, valamint a szindikátusi szesz-dérek aláírására e hó 17 ére, újabb közgyűlést hívaak egybe Nagyváradra.

Friedmann Mór kolozsvári malomtulajdonos kiegyezést hitelezőivel. Az egyik kolozsvári napilap azt a hírt közölte, hogy Friedmann Mór kolozsvári malomtulajdonos kényszer-egyezség ügyében a törvényszék a cég vagyonára zárlatot rendelt el. Mint értesülünk, a hír nem felel meg a valóságnak, mert a hitelezők többsége a napokban megtartott kényszerjegyezségi tárgyaláson elfogadta a felajánlott hatvanszázalékos kvótát és így az egyezség jogerőre emelkedett. Friedmann fő hitelezőivel és a bankokkal már régebben megkötötte az egyezséget, melynek alapján a malom egy részét már üzembe is helyezte.

Kolozsvárról tíztagú küldöttség megy a bukaresti kereskedő-kongresszusra. A Sfatul Negustoresc kolozsvári tagozata tegnap este választmányi ülést tartott, amelyen a nagyváradi konferenciára kiküldött bizottság számolt le azokról az akciókról, amelyeket az ottani konferencia elhatározott. A választmány a Bukarestben vasárnap megtartandó országos kereskedő-kongresszusra való részvételre tíztagú delegációt választott, amelynek tagjai Tuffli Richárd elnök, Somogyi Miksa alelnök, Romanovici Gligor vezértitkár, Hinz Vilmos, Biró Andor Braunfeld Henrik, Katz Ignác, Bernát Mór, Vécsi Lázár Aurél és egy később megnevezendő tag. A bukaresti kongresszus, mint ismeretes, a spekulatörvény teljes eltörlését, a forgalmi és fényüzési adórendszer módosítását, a szesz-törvényjavaslat megváltoztatását és több olyan kérdést tűzött ki napirendre, amely a kereskedelmet közelről érinti.

A budapesti Viktoria-malom buza-és lisztkészletét egy új érdekeltség veszi át Budapestről jelentik: A Viktoria-koncern szanálási ügye új fordulatot vett. Az ügyek lebonyolítására egy új részvénytársaság alakult százötvenmillió korona alaptőkével. A részvénytársaságnál érdekeltséget vállal a Pénzügyi Központ is. Az új vállalkozás átveszi az angol adósságok biztosítására kötött buza- és lisztkészleteket, ez két értékesíti és garantálja az angol hitelezők követelésének kifizetését. A részvénytársaság fog nyújtani hitelt a Viktoria-koncernnek üzemeltetésére is, azonban az üzemet a kapacitás huszonöt százaléka csökkenti le.

SELECT-MOZGÓ

Mától

kezdve kerül bemutatásra a világ egyik legnagyobb filmje

A tiz parancsolat

Nagy kinematografiai remekmű, 14 felvonásban. Filmre rendezte Cecil B. de Mille, A nagy amerikai rendező. A szerepekben Nita Naldi, Richard Dix, Charles de Rochefort, Julia Tag, Estelle Taglor, Theodor Robert. — A film két részét, a modern és a bibliai egyszerre vetítjük.

A legnagyobb zenekart Rezik Károly vezényli. — Kedvezmények és mérsékelt áru jegyek érvénytelenek. Az összes helyek számozottak s így a

jegyek előre válthatók a pénztárnál.

Előadások kezdete 3, 6 és 9 órakor.

Telefon
2-28, 10-47

Kérjen
áránlatot

A lej. Zár
postan —
Kolozsv
mára ismét
földi piac
lejesést. Az

Bécs 32:
post 310—31
44:50, Newy
1124, Milánó
Zürich.

208-20, New
1949 00, Mil
post 72-60,
Varsó 72 50.

Bukares
—, Lond
9 25, Zürich
Budapest —

Bukares
márka 54 00
sterling 1120
44 00, olasz
895, dollár 2
schilling 32 00
6-70, belga fr

SZINE

A sz

Siróta Le
11 kor Siróta
goraművész
Magyar Szinhá
itt kezd meg
gyar Szinház z
vársal néz a p
Leó még tartal
az időn, mint t
zenyel emléke
pénteli hangve
hangversenypro
Cromatiche
Bisoni: Giga,
Ferenc: Faust
mány után). 4.
5 Mousorgsky
ket a nappali p

Miénk az
szicadrahjának
lázasan készül
igazgató vezetés
egész Európát n
legutóbb Budap
tatta be a Magy
tásban játsz
Kis's nasckers r
a drámai együtt
Baróti Erzsi, M
László, Forgács

TÖZSDE

Február 4 és

A lej: Zürichben 224 50, Párisban 11.60, Budapestban —, Bécsben —

Kolozsvár. A tegnapi megszilárdulás után mára ismét ellanyhult a devizapiac és a bel-földi piac nem eszkomptálta az újabb zürichi lejesést. Az árfolyamok a következők:

Bécs 32 30—32 50, Prága 6 78—6 84, Budapest 310—312, Páris 8 65—8 70, Zürich 44 40—44 50, Newyork 227 00—228 50, London 1120—1124, Milánó 9 30—9 35.

Zürich. Zárlat: Berlin 123 50, Amsterdam 208 20, Newyork 518 75, London 2523 62, Páris 1949 00, Milánó 2087 00, Prága 1535 50, Budapest 72 60, Belgrád 914 50, Bukarest 224 50, Varsó 72 50, Bécs 73 02.

Bukaresti. Devizák: Páris 8 65, Berlin —, London 1120, Newyork 228 00, Milánó 9 25, Zürich 44 30, Bécs 32 25, Prága 6 80, Budapest —.

Bukaresti. Valuták: Napoleon 850, német márka 54 00, leva 1 58, török lira 115, font sterling 1120, francia frank 8 70, svájci frank 44 00, olasz lira 9 30, drachma 2 80, dinár 895, dollár 229 00, lengyel forint 30 00, osztrák schilling 82 00, magyar korona 32 00, cseh korona 6 70, belga frank 10 30, holland forint —.

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

MAGYAR SZÍNHÁZ

A színházi iroda közleményei

Siróta Leó hangversenye. Pénteken este fél 11 kor Siróta Leó Európ. egyik legnagyobb zongoraművész tartja egyetlen hangversenyt a Magyar Színházban. A nagynevű zongoraművész itt kezdi meg romániai koncertturnéját és a Magyar Színház zeneőr közönsége lelkes várakozással néz a pénteki hangversenye elé. Siróta Leó még tartalmasabb és szebb programot add az ide, mint tavaly adott, úgy hogy minden biz. nyúl emlékezetükben mar. d. azoknak, akik a pénteki hangversenyt meghallgatják. Siróta Leó hangversenyprogramja a következő: 1. Bach: Cromatische Fantasie und Fuge. 2. Mozart—Bsoni: Giga, Bolera und Variacionen. 3. Liszt Ferenc: Factisic quasi Sonate. (Egy Dante olvasmány után). 4. Chopin: Mind a 24 Praludium. 5. Mousorgsky: Képek egy képiállásól. Jegyeket a nappali péntéknél lehet váltati.

Miénk az éjszaka! Kistsmaeckers kiváló szindarabjának a Miénk az éjszaka című pr. miérjére lázasan készül a színház drámai együttse; az igazgató vezetése mellett. A Miénk az éjszaka egész Európát nagyon nagy sikerrel járta be és legutóbb Budapestben Bíró Lajos fordításában mutatta be a Magyar Színház. Ugyanebben a fordításban játsza a kolozsvári Magyar Színház is Kistsmaeckers ragyogó szindarabját, melyet nálunk a drámai együttes legjobbjai játszanak. Poor Lili, Barti Erzsé, Marsai Gizi, L. L. Aranka, Kemény László, Forgács Sándor, Cselle Lajos, Homokay

Mihályfi László nagyszerű színészi feladatokhoz jutottak a Miénk az éjszakaiban. A szombat esti bemutaton kívül vasárnap délutánra, hétfő estére tünteti ki a színház műsorára Kistemeckers új drámáját

Jadlowker Hermann Kolozsváron! A világ leghíresebb tenoristája két estén át vendégszer-pelti fog a kolozsvári Magyar Színházban. Ő lási, minden fantasztikumot meghaladó tiszteltdijjal kötötte le a Magyar Színház Jadlowkert erre a két estére. Olyan honoráriusot kap, mely Grosa-vescuenál jóval nagyobb, csak hogy fellépjen a kolozsvári közönség előtt két op. raeatén. Az egész világ ünnepli Jadlowkeit. Ahol fellép, Európa minden nagy államának összes operaszínpadjai valamint Amerika világot jelentő nagy operaszínpadjai büszkékednek azzal, hogy Jadlowker fellépet ot Erdélyben ezúttal lép fel először a világ legrszébbhangu tenoristája és legelőször is Kolozs árott. Kilencedikén és tizenegyedikén tartja két estélyét nálunk és minden bizonyval akkora hallgatóság előtt fog énekelni, amekorára még péld. rem volt kolozsváron. Ajánlatos, hogy a jegyeket már az első napon váltsa meg a közönség a pénztárnál, mert valószínű, hogy rövidesen az összes jegyeket elfogják kapkolni erre a két elő. dásra.

Magyar Színház heti műsora

Péntek fél 8 kor: Dolly (Operett. Neményi, Ihász Aladárral E. ti előadás, leszállított helyárákkal. Bérletszűnet Sorozat 229)

Péntek este negyed 11 kor: Siróta Leónak, Európa leghíresebb zongoravirtuozának egyetlen kolozsvári hangversenye. (Felmelt helyárák. N. p. bérlet: 69 sz. A. Sorozat 230 Azoknak a bérleőknek, akiknek a késői kezdet alkalmatlan, a ti kári iroda készségeseen visszatérít bérlethányaduk összegét esztörtök délig).

Szombat d. u. 4 kor: A biboros. (Ifjúági előadás, igen olcsó helyárákkal. Előadó tanár: Pálffy Márton. Sorozat 231)

Szombat este 8 kor: Miénk az éjszaka! (Újdonság először. Poor Lili fellépésével. Pr. sz. bérlet 35 sz. Sorozat 232)

Vasárnap d. u. fél 3-kor: Mészkalács (Operett, 13-adzor. Neményivel, Ihászal. Leszállított helyárák. Sorozat 233)

Vasárnap d. u. 6 kor! Miénk az éjszaka! (Poor Lili fellépésével. Rendes helyárákkal. Sorozat 234)

Telefon 446

SINGER
Piaja Reg. Ferdinand 66. (Póter)
Farsa Maras

Sifonfeljár
és nikkelező telep. Szikvizes és bracherlis üvegek, valamint mindenféle gumik gyári raktára. Üvegnevédzés. Régi fejek átöntése a legelőnyösebb árban.

Schück Kornelia

urnő a Páristól hozott haskötőminta gyűjteményétől kiállítást rendez ideiglenes lakásán Str. Sincal (Hegedűs Sándor-u) 12 ajtó 5., ahol naponta d. u. 3—7 ig szivesen látja az érdeklődő hölgyközönséget. Bemutásra kerülnek a legutolsó melltartó és haskötőmodellek. Azon t. hölgyek, kik személyesen nem jöhetnek, sziveskedjenek értesíteni, hogy mi az táimat lakásukon bemutathassam. Szív értesítésüket kérem a lakásomnál levő postaládában elhelyezni. **A mintagyűjtemény megtekintése t. hó 10-ig tart.**

Legértékesebbnek

a háziasszony előtt a valódi „Franck“* kávépótlék bizonyult, .. Nagyon kiadós voltában rejlik igazi olcsósága.

* kávédarálóval.

Kérjen mindenütt

Pierre borotva-pengét.

A legjobb fémkeverék, a legkötelesebb gyártmány. Garantált minőség. 1800

TEASKANNA fekete

a férfiak kedvence.
erős zamatos az angol izlésnek megfelelő, különösen alkalmas tejjel, vagy tejszinnel reggeli teának.

Urak teája

Vajjon létezik ilyesmi? Természetes, hogy van. Mint a hógy bor, vagy cigaretta lehet erős, könnyű, vagy csipős, úgy a teának is megvan a kimondott jellegzetessége. Pi a „TEASKANNA“ védjegyi „FEKETE“ tea különösen a férfiak kedvenc itala. Ez a tea, az angol teakeverékek mintájára erős és mint reggeli ital, tejjel vagy tejszinnel olyan üdítően hat, mint egy jó kávé.

Telefon: 2-28, 10-47

SZÉP NYOMTATVANY A LEGJOBB REKLÁM

Kadima=nyomda

Ciuj, Strada Baron L. Pop No. 10

Készülnek:

Könyvek, füzetek, lapok, folyóiratok, zárszámadások és mindennemű bank és kereskedelmi nyomtatványok, díszes és művészi kivitelű levélpapírok, béli és esküvői meghívók, cégkártyák, névjegyek stb.

Erdély legmodernebb betűanyaggal felszerelt nyomdája

Kérjen árajánlatot